

ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

ปริญญาโท

ของ

สุจิตรา ชาวสาอาง

10 ต.ค. 2533

ท 77984

เสนอขอมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

กุมภาพันธ์ 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

170580

๗ 77984

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ใ้ที่พิจารณาปริญญาโท
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน
(ศ. ดร. ฤทธิ์ กุรุรัตนะ)

.....กรรมการ
(ศ. จิราภรณ์ บุญส่ง)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ศ. ดร. ฤทธิ์ กุรุรัตนะ)

.....กรรมการ
(ศ. จิราภรณ์ บุญส่ง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศ. ดร. เขียวททา เกษะคุปต์)

บัณฑิตวิทยาลัยขออนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ. ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่... ๙... เดือน... ๙๓๓... พ.ศ. 2533

ประกาศขุญปกการ

ปริญญาโทชั้นมัธยมสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภร
ดร.กณะ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรกรณ บุญส่ง
กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขาวหา เกษะอุปก กรรมการ
แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณ ดร.พัฒนา ชัยหงส์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา
รองศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม อาจารย์วิไล อิมสมบูรณ์ อาจารย์กัญญา เกตุกล้า
อาจารย์เกอกุล เกษะเสน อาจารย์สมใจ ตั้งนิกร และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชากา
สุทธพันธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
และเก็บข้อมูลครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ที่กรุณาให้กำลังใจ
และคำแนะนำช่วยเหลือในการแปลเอกสารข้อมูล

ขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ และคณะครูโรงเรียนอนุบาลวิฑูรย์ทุกท่าน ที่กรุณาให้
ความสะดวก ช่วยเหลือ และร่วมมือในการดำเนินการทดลองเป็นอย่างดี

ขอบพระคุณ อาจารย์นพมาศ นิลจินดา และขอบคุณ อาจารย์ชุลีกร สิงห์น้อย ที่
กรุณาช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือ

ขอบพระคุณ คุณศิริมา เจริญรักสกุล ที่คอยห่วงใยและช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

ขอบคุณ คุณรวริน สุชเกษม คุณสมชาย รุ่งศิลป์ และ อาจารย์วัชรณา แจ่มกั้ง
ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างดียิ่ง นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อเนติศึกษาโทสาขาวิชาการสี่
ปทุมวัย และสาขาวิชาอื่น ๆ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญาโทชั้นมัธยมนี้ ขอมอบเป็น เครื่องบูชาพระคุณ คุณย่าผู้ล่วง
ไปแล้ว ปิกามารคา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
~~ภูมิหลัง~~	1
✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
/ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์	22
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	27
3 ✓ วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	29
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	29
แบบแผนการทดลอง	34
การดำเนินการทดลอง	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	37

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	41
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	41
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	41
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า/	44
	อภิปรายผล	44
	ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า	49
	ข้อเสนอแนะ	49
	บรรณานุกรม	52
	ภาคผนวก	60
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	95

บัญชีการวาง

การวาง	หน้า
1 กำหนดการทดสอบก่อนการทดลอง	35
2 กำหนดการ จักประ สบการณ์ในการทดลอง	36
3 กำหนดการทดสอบหลังการทดลอง	36
4 เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาคู่เฉพาะหน้า ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการทดลอง	39
5 ความสามารถในการแก้ปัญหาคู่เฉพาะหน้าก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ จักประ สบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่อง ประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	40

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 การดำเนินงานกิจกรรม	33

ภูมิหลัง

การแก้ปัญหาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ เพราะบุคคลที่มีความสามารถในการคิด รู้จักทำความเข้าใจ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี มักเป็นคนที่ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ความอิสระในการคิดจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของการแก้ปัญหา เด็กปฐมวัยกำลังพัฒนาสมองอย่างรวดเร็ว หากได้รับการส่งเสริมให้ฝึกฝนการคิดอย่างอิสระอยู่เสมอ เด็กก็จะสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและรู้จักแก้ปัญหาที่ตนเองพบในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ครูเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยให้เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ โดยปรับปรุงวิธีสอนและส่งเสริมการฝึกประสบการณ์เพื่อให้เด็กรู้จักคิด และเห็นคุณค่าของการแก้ปัญหา (Baker. 1960 : 153)

เด็กปฐมวัยกำลังต้องการความเป็นอิสระ การจัดสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกและใช้ความคิดอย่างเสรีร่วมกับเพื่อน ๆ จึงนับเป็นวิธีการสำคัญที่ช่วยสนองความต้องการตามธรรมชาติ ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ทำให้เด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากความคิดหลากหลายกับเด็กคนอื่น และเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการคิด ในทางตรงกันข้ามหากเด็กไม่ได้รับการฝึกให้ใช้ความคิดอยู่เสมอ ความสามารถในการคิดที่นำไปสู่การแก้ปัญหาย่อมลดต่ำตามไปด้วย ทั้งนี้ การคิดจำเป็นต่อการพัฒนาควบคู่ไปกับภาษา เพียเจท (Piaget) จึงมีความเห็นว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงออกของความคิด เพราะพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กจะเกี่ยวข้องกับภาษามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ฮายากาวา ที่กล่าวว่า ความคิดช่วยกำหนดภาษาและภาษาที่ช่วยกำหนดความคิด ความคิดและกระบวนการคิดจึงต้องอาศัยภาษา เป็นปัจจัยหลัก (Hayakawa. 1972 : 146 : citing Piaget. n.d.) แม้ว่าภาษาจะสามารถสื่อสาร ทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่พัฒนาการทางภาษาที่เห็น

แก่นซัดของเด็กวัยนี้คือ การพูด การพูดจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัยที่
 ยังอ่านและเขียนไม่ได้ เพราะเด็กจะใช้การพูดเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ
 รอบตัว ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ในขณะเดียวกัน จินตนาการ และความคิด
 สร้างสรรคของเด็กก็ได้รับการพัฒนาควบคู่ไปด้วย (เพ็ญจันทร์ สุนทรจารย์. 2525 : 4)
กิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ส่งเสริมการคิดและการพูดของเด็กได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังนิยมจัด
 มากในโรงเรียนของรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน ก็คือ การเล่าเรื่อง การเล่านิทาน โดย
 เรื่องที่เล่านี้อาจเป็นเรื่องที่อิงความจริง เล่าเสริมต่อให้สนุกสนาน ตื่นเต้น อิงสัมผัส หรือเป็น
 เรื่องที่เกิดขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้

การเล่าเรื่องเป็นกิจกรรมทางภาษาที่นิยมจัดมากในช่วงกิจกรรมในวงกลม เพราะ
 การใช้ภาษามีความเกี่ยวข้องกับการคิดโดยทรง และโดยธรรมชาติของการคิดจะต้องอาศัย
 การสังเกต การเปรียบเทียบ การรู้จักเชื่อมโยง และการแยกแยะ เป็นปัจจัยพื้นฐาน ผู้มี
 ทักษะการคิดจึงสามารถเรียนรู้วิธีที่จะชักสโนใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันทีที่ โดย
 ปลดทีกปฐมวัยมักเป็นผู้เล่าเรื่องให้เด็กฟัง ขณะที่ครูเล่าเด็กอาจเกิดจินตนาการจากเรื่องที่ได
 ฟัง และมีการพัฒนาการทางภาษา เพราะเด็กปฐมวัยยังเป็นวัยที่ชอบการเลียนแบบ แต่เด็กจะ
 ไม่ค่อยได้มีโอกาสคิดอย่างอิสระ/นอกจากนี้ เพียเจท์ ยังมีความเชื่อว่า การจัดประสบการณ์
 ทรงโดยให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออก มีความสำคัญและสอดคล้องกับธรรมชาติของ
 เด็กอย่างยิ่ง การเล่าเรื่องประกอบภาพจะช่วยให้ผู้เล่าได้ใช้ทักษะในการคิดซึ่งเป็นทักษะขั้น
 พื้นฐานของการแก้ปัญหา หากเด็กได้เป็นผู้เล่าเรื่อง เด็กจะมีโอกาสฝึกการใช้ความคิด
 เปรียบเทียบ แยกแยะ เชื่อมโยงหาเหตุผล และฝึกการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมกับวุฒิภาวะ
 สติปัญญาของเด็กก็จะได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว (ปิยะนุช ประจักษ์จิตต์. 2526 : 1 ;
 อ้างอิงมาจาก Hilgard. 1967 : 75)

จะเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์โดยเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้เล่าเรื่องอย่างอิสระ
 มีความสำคัญมาก เพราะช่วยสนองความต้องการตามธรรมชาติ และพัฒนากระบวนการคิดใน
 ด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นผู้มีความสามารถในการสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ แยกแยะ
 เชื่อมโยง แก้ปัญหา และอื่น ๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาซึ่งเป็น

จุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาเท่านั้น โดยมุ่งความสนใจไปที่ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัย หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ประกอบภาพโดยเด็กเป็นผู้เล่า และครูเป็นผู้เล่าเพื่อหาข้อยืนยันและเปรียบเทียบให้เห็นชัดว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องวิถีชีวิตที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่ากัน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่า เรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่า เรื่องประกอบภาพ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะช่วยให้ ครู สศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้เห็นว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นความสามารถที่พัฒนาขึ้นได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ การเล่าเรื่องเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่ส่งผลต่อชีวิตประจำวันของเด็ก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร หมายถึง เด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องประกอบภาพ ซึ่งจำแนกเป็น 2 วิธี ได้แก่

2.1.1 การจับประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

2.1.2 การจับประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของ

เด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชายและเด็กหญิง อายุ 5 - 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

2. ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หมายถึง วิธีการตอบคำถามที่เหมาะสมของเด็กปฐมวัยประกอบการใช้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เพื่อแก้ปัญหาจากภาพ โดยผู้วิจัยแบ่งปัญหาเฉพาะหน้าที่เด็กพบในชีวิตประจำวันออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 ปัญหาของตนเองที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น

2.2 ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น

2.3 ปัญหาของผู้อื่น

ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คือ ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งวัดได้โดยการใช้แบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การจับประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ หมายถึง การที่ครูให้เด็กพูดเกี่ยวกับภาพซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาในหน่วยการสอน ของ แผนการจัดการประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยเด็กใช้ความคิด และคำพูดของตนเอง การเล่าแต่ละภาพกำหนดให้เด็กช่วยกันเล่าครั้งละ 3 คน โดยหมุนเวียนกันเล่า เด็กแต่ละคนจะมีโอกาสเล่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 8 ครั้ง ภาพที่ใช้ทั้งหมดมี 40 ภาพ

4. การจับประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ หมายถึง การที่ครูพูดเกี่ยวกับภาพซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาในหน่วยการสอน ของ แผนการจัดการประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยเด็กเป็นผู้รับฟังทุกครั้ง ภาพที่ใช้ทั้งหมดมี 40 ภาพ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัณ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา

- 1.1 ความหมายของการแก้ปัญหา ✓
- 1.2 ความสำคัญของการแก้ปัญหา ✓
- 1.3 ประเภทของการแก้ปัญหา ✗
- 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา ✓
- 1.5 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหา ✓
- 1.6 เทคนิคการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์

- 2.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์
- 2.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์
- 2.3 แนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์
- 2.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1.2.1 - ความหมายของการจัดประสบการณ์
 1.2.2 - ความสำคัญของการจัดประสบการณ์
 1.2.3 - แนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา

1. ความหมายของการแก้ปัญหา

กมลรัตน์ หล้าสงฆ์ ได้ให้ความหมายของการแก้ปัญหาไว้ว่า การแก้ปัญหา หมายถึง การใช้ประสบการณ์เดิมที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยมีผู้อบรมสั่งสอน และการเรียนรู้ ด้วยตนเองมาแก้ไขปัญหานั้นที่ประสบ (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. 2528 : 259) ในขณะที่

ชูชีพ อ่อนโลกสูง ได้กล่าวถึงการแก้ปัญหาไว้โดยสรุปว่า เมื่อบุคคลมีจุดมุ่งหมาย แต่มีอุปสรรคมาขัดขวางไม่ให้ไปถึง หรือได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องประสงค์ จะทำให้เกิดปัญหาขึ้น หรือปัญหาอาจเกิดขึ้นได้เมื่อไม่ทราบจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าคืออะไร บุคคลจะพยายามขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดไป เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ การแก้ปัญหาจึงเป็นการ คิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย (ชูชีพ อ่อนโลกสูง. 2522 : 120) ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมพล คันสกุล ที่กล่าวว่าการแก้ปัญหาเป็นการเรียนรู้ที่ของอาศัยการคิด การแก้ปัญหาและการคิดจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก การแก้ปัญหาก็ของอาศัยสิ่งกับและกฎที่ได้มีประสบการณ์มาก่อน จึงจะสามารถแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ (เฉลิมพล คันสกุล. 2521 : 20)

ท่านองเดียวกัน ไอเซนค วิชเบอร์ก และ เบิร์น ได้ให้ความหมายของการแก้ปัญหาไว้ว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่จำเป็นของอาศัยความรู้ในการพิจารณา สังเกตปรากฏการณ์ และโครงสร้างของปัญหา รวมทั้งต้องใช้กระบวนการคิดเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ (Eysenck, Wurzburg and Berne. 1972 : 44) และเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความรู้ ความคิดจากประสบการณ์ก่อน ๆ รวมถึงส่วนประกอบของสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในปัจจุบันด้วย

การแก้ปัญหาจึงเป็นความสามารถที่ต้องอาศัย จินตนาการ การหยั่งเห็น และประสบการณ์เดิมของ เด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะช่วยส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็กได้โดยการจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสม

2. ความสำคัญของการแก้ปัญห

การแก้ปัญหเป็นความสามารถทางสมองที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษย์ทุกคน เพราะผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหจะสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างมีความสุข ฉันทนา ภาคบังกช กล่าวว่าการแก้ปัญหเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการศึกษา ครูจึงจำเป็นต้องปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการคิด และมุ่งพัฒนาความสามารถในการคิดด้วยตนเองของเด็ก โดยให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนการคิดอยู่เสมอ อันจะนำไปสู่ความสามารถในการแก้ปัญหอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการแก้ปัญหอย่างมีประสิทธิภาพนี้จะช่วยให้เด็กสามารถแก้ปัญหในชีวิตประจำวัน และปฏิบัติงานให้ลุล่วงด้วยก็ได้ (ฉันทนา ภาคบังกช. 2528 : 53) จึงสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมหมาย วันสอน ที่กล่าวต่อนึ่งว่า การแก้ปัญหานั้น เป็นประเด็นสำคัญที่สุดในชีวิตประจำวันของทุกคน และวิธีการแก้ปัญหาก็ต่างกันในแต่ละคนก็ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลนั่นเอง (สมหมาย วันสอน. 2528 : 47) เมื่อระดับสติปัญญาของแต่ละคนแตกต่างกันจึงเป็นเหตุให้ความสามารถในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และการแก้ปัญหามีความแตกต่างกัน การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมก็ปรับได้ไม่เท่ากันด้วย (สวนานี พรพิชฌกุล. 2522 : 110)

การจักประสภการณเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหของ เด็กปฐมวัยจึงมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดี
2. เพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม
3. เพื่อให้มีการแสดงออกด้านการตัดสินใจแก้ปัญห
4. เพื่อให้สามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และชื่นชมในสิ่งเหล่านั้น
5. เพื่อให้มีอิสระในการคิดแก้ปัญห
6. เพื่อให้มีความเข้าใจในความรู้และทักษะต่าง ๆ (Leonard Derman and Miles. 1963 : 45)

จากความสำคัญดังกล่าว สรุปได้ว่า การแก้ปัญหาเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของ
การจัดการศึกษาที่ควรส่งเสริมให้กับเด็กปฐมวัย โดยจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับ
จุดมุ่งหมายและทัศนคติของการของเด็ก

3. ประเภทของการแก้ปัญหา

บุญเลี้ยง พลวช ได้จำแนกปัญหาที่เราประสบอยู่ทุกวัน ออกเป็น 2 ประเภท
คือ

1. ปัญหาในชีวิตประจำวัน เป็นปัญหาที่คนเรากองพบและต้องแก้อยู่เสมอ
โดยแต่ละคนอาจจะพบในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป บางครั้งก็สามารถแก้ปัญหาได้ บางครั้ง
ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งปัญหาในชีวิตประจำวันนี้ เกิดจากความต้องการที่จะทำการแก้ปัญหา
ให้หมดสิ้นไปเป็นส่วนมาก

2. ปัญหาทางสติปัญญา เป็นปัญหาที่เกิดจากความต้องการและความอยาก
อยากเห็นของมนุษย์ ปัญหาเหล่านี้จึงส่งเสริมให้คนฉลาดขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นผลที่ก่อให้เกิด
ความเจริญขึ้นไต่หลาย ๆ ด้าน (บุญเลี้ยง พลวช. 2511 : 23, 45)

ในขณะที่ โธมัส (Thomas) จำแนกลักษณะการแก้ปัญหาออกเป็น 2 ประเภท
คือ

1. ปัญหาที่มีคำตอบอยู่แล้ว ได้แก่ การค้นคว้าหาคำตอบในวิชาคณิตศาสตร์
และแบบฝึกหัดวิทยาศาสตร์

2. ปัญหาที่เปิดกว้างไม่มีกฎเกณฑ์ เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
ความคิดอเนกนัย ได้แก่ ปัญหาสำหรับฝึกความคิดสร้างสรรค์ (ฉันทนา ภาคมงกษ. 2528
: 25 ; อ้างอิงมาจาก Thomas 1972)

ต่อมา เฟรเดริกเคอริก (Frederiksen) ได้จำแนกการแก้ปัญหาออกเป็น 2
ประเภท คือ

1. ปัญหาซึ่งกำหนดชัดเจน หรือปัญหาที่มีความสมบูรณ์ มักใช้ในวิชา
คณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ การฝึกฝนการแก้ปัญหาประเภทนี้ช่วยให้เกิดกระบวนการคิดที่

ฉับไว และอัตโนมัติ เน้นการแก้ปัญหาเฉพาะบางด้าน ง่ายต่อการประเมิน และสามารถพบ
ขอบกรอบ และทำการแนะนำช่วยเหลือได้โดยง่าย จึงให้ผลรวดเร็ว ต่ำกว่าที่จะนำไปสู่
ความคิดในระดับสูง

2. ปัญหาซึ่งไม่กระจ่างชัด หรือมีความไม่สมบูรณ์ในตัวปัญหา จัดเป็นปัญหา
ที่มีความซับซ้อน เมื่อทำให้ปัญหากระจ่างขึ้นจะสามารถแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว ผู้เรียนต้อง
หาความสัมพันธ์และแยกแยะประเด็นของปัญหา โดยอาศัยความรู้ด้านการคิดและความจำที่
เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เข้ามาร่วมก่อนที่จะดำเนินการคิดตามขั้นตอนของการแก้ปัญหาได้
(ฉันทนา ภาคมกษ. 2528 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Frederiksen. 1984)

แม้ว่านักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน จะแบ่งประเภทของการแก้ปัญหาแตกต่างกัน
ออกไปบ้างก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาแล้วสามารถสรุปรวมได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ
การแก้ปัญหา¹ที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ปัญหาเหล่านั้นจะมีความชัดเจนและสามารถวัดได้ ส่วน
การแก้ปัญหาอีกประเภทหนึ่ง คือ การแก้ปัญหา²ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่
ชัดเจน และต้องอาศัยการจับประเด็นที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดอย่างอิสระ

4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหาคือกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา
โดยตรง ดังคำกล่าวของ พยอม วงศ์สารศรี ที่ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิด
อย่างมีเหตุผล รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงเขาวนปัญญาของบุคคล
(พยอม วงศ์สารศรี. 2526 : 241) จึงมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ทำ
การวิจัย และสรุปเป็นทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาเอาไว้ ซึ่งผู้วิจัยขอล่าเฉพาะทฤษฎี
ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาของเด็ก ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์

เพียเจต์ ได้จำแนกกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญาของบุคคล
ออกเป็น 2 กรณี คือ

1.1 กระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับตัว (Adaptative Changes) กระบวนการนี้จะปรับสภาพความสมดุลทางความคิดที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นประสบการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (ยูพา วีระไทยะ. 2526 : 2) เพียเจต์ กล่าวว่า บุคคลต้องมีการปรับตัวอยู่เสมอทั้งทางร่างกาย และความคิด ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความสมดุลโดยอาศัยกระบวนการพื้นฐาน 2 ประการ ที่ทำงานต่อเนื่อง และสนับสนุนซึ่งกันและกัน (นิรมล ชยคสาหกิจ. 2527 : 13 - 14) ได้แก่ กระบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) โดยซึมซาบประสบการณ์ใหม่เข้าสู่ประสบการณ์เดิมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของบุคคลที่คงเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ มีผลให้กลไกทางสมองทำการรวบรวมผสมผสานเรื่องราวและเหตุการณ์ใหม่เหล่านั้นเข้าด้วยกัน แล้วจึงปรับให้เข้ากับโครงสร้างของความคิดอันเกิดจากการเรียนรู้ที่มีอยู่เดิม กระบวนการพื้นฐานอีกประการหนึ่ง ก็คือ กระบวนการปรับโครงสร้างใหม่ให้เหมาะสม หรือกระบวนการปรับขยายโครงสร้าง (Accommodation) (Woolfolk. 1980 : 12) เพื่อปรับความคิดของตนเองให้เข้ากับความจริง เกิดหลังจากการซึมซาบเหตุการณ์ใหม่เข้าไปแล้วจึงปรับเข้าสู่โครงสร้างเดิมเพื่อให้เกิดความเหมาะสม (สุรางค์ ไควตระกูล. 2513 : 7)

1.2 กระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อจัดระบบโครงสร้างทางสมอง (Organizational Changes) โครงสร้างทางสมองจะถูกจัดระบบใหม่ให้มีความเหมาะสม และดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพียเจต์ เรียกรูปแบบของความคิดที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ภายใน สมองนี้ว่า โครงสร้างความคิดของตนเอง ขณะที่โครงสร้างทางสมองถูกจัดระบบใหม่ ความสลับซับซ้อนและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอยู่นั้น รูปแบบความคิดก็จะได้รับการพัฒนาตามไปด้วย (Woolfolk. 1980 : 12) อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการปรับโครงสร้างทางความคิดจะถูกกำหนดโดยความสามารถในการรับรู้ข้อมูล ขณะที่ความสามารถในการรับรู้ข้อมูลก็จะถูกกำหนดโดยความสามารถในการปรับโครงสร้างทางความคิดด้วยเช่นกัน

พัฒนาการทางสติปัญญา แบ่งออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้

✓ 1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage)

เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง อายุ 2 ปี ระยะแรกเกิดยังไม่สามารถแยกตนเองออกจากสิ่งแวดล้อมได้ จึงรับรู้เฉพาะสิ่งที่ตนเองพบเห็นเท่านั้น เป็นการเริ่มต้นของกระบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้าง และกระบวนการปรับโครงสร้างใหม่ให้เหมาะสม พฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นปฏิกริยาสะท้อนอย่างง่าย ๆ มักให้ความสนใจอยู่ที่การเคลื่อนไหวมากกว่าสิ่งที่ได้รับจากการเคลื่อนไหว ต่อมาจึงเริ่มค้นหาเหตุผล แสดงพฤติกรรมออกมาอย่างตั้งใจ และสามารถแก้ปัญหาอย่างง่าย ๆ ได้โดยใช้พฤติกรรมในอีกช่วยในการแก้ปัญหา สามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวจากผู้อื่น และเริ่มพฤติกรรมแบบลองผิดลองถูก มักจะทดลองกระทำซ้ำ ๆ หลาย ๆ รูปแบบ เพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดไปใช้ในการแก้ปัญหาที่ตนไม่เคยประสบ (รูชีฟ ออนโคคสูง. 2522 : 120 ; อ้างอิงมาจาก Ginsburg and Oppen. 1919)

✓ 2. ขั้นการศึกษาก่อนปฏิบัติการ (Preoperation Stage) เกิดใน

วัยที่มี อายุ 2 - 7 ปี เป็นระยะเริ่มต้นของการเกิดโครงสร้างสัญลักษณ์ (Symbolic Schema) ต่อมาจึงเกิดโครงสร้างค่านมโนทัศน์ (Conceptual Schema) โครงสร้างทั้ง 2 แบบ นี้ เกิดจากการลอกแบบโครงสร้างค่านประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหวในขั้นก่อน (สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์. 2522 : 9 - 10) ซึ่ง เพียเจต์ ได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะตามระดับอายุ ดังนี้

อายุ 2 - 4 ปี เด็กเริ่มมีความสามารถในการใช้ภาษา เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ และสามารถเรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ แต่ภาษาที่ไข้มักเกี่ยวข้องกับตนเอง วัยนี้เริ่มมีสิ่งกีดขวางในเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว แต่ยังไม่สมบูรณ์ การมองโลกมักจะมองในแง่ของตนเอง (Egocentric) และมองเห็นสิ่งต่าง ๆ เพียงด้านเดียว

อายุ 4 - 7 ปี ระยะนี้เด็กมีความต้องการเป็นอิสระ และอยากทำอะไรต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ การคิดของเด็กเริ่มมีเหตุผลขึ้นแต่ยังไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลอย่างแท้จริงได้ การตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับความรู้สึก เป็นระยะที่สามารถใช้ภาษาได้ดี สามารถบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเรียนรู้เกี่ยวกับ

สัญลักษณ์ไคคี

3. ขั้นการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operation Stage)
เป็นช่วงอายุ 7 - 11 ปี เด็กในวัยนี้เริ่มมีการคิดแบบไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Non-Egocentric) มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ (Conservation) เข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย และส่วนรวม สามารถคิดย้อนกลับ (Reversibility) และใช้เหตุผลในเชิงตรรกศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมได้ แต่ยังไม่สมบูรณ์พอ (พีระศักดิ์ไพศาลนันท์. 2525 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Wadworth. 1973)

4. ขั้นการคิดแบบนามธรรม (The Formal Operation Stage)
อายุ 11 - 15 ปี โครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กจะพัฒนาอย่างสมบูรณ์ เด็กจึงสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม และคิดตามหลักตรรกศาสตร์ได้ (Piaget and Inhelder. 1969 : 144)

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์

บรูเนอร์ แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. Enactive Stage เปรียบได้กับขั้น Sensorimotor Stage ของ เพียเจต์ วัตถุเป็นสิ่งที่เร้าที่นำคั่นเค้น ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหว นำจับต้อง เด็กยังไม่สามารถคิดเกี่ยวกับสิ่งที่มองไม่เห็น จึงต้องเรียนรู้จากการกระทำ

2. Iconic Stage เปรียบได้กับขั้น Preoperation Stage ของ เพียเจต์ ซึ่งจะครอบคลุมขั้นก่อนเกิดสังกัป และการคิดแบบหยั่งรู้ (Intuitive Thought) ขั้นนี้เด็กสามารถสังเกต จดจำรูปร่างลักษณะของวัตถุ และพูดเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เขาไม่จำเป็นต้องเห็นในขณะนั้นได้ ส่วนใหญ่แล้วการคิดของเด็กเกิดจากการรับรู้ มีจินตนาการแต่ยังไม่ลึกซึ้งเหมือนขั้น Concrete Operation

3. Symbolic Stage เปรียบได้กับขั้น Concrete Operation ของ เพียเจต์ เป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดของ บรูเนอร์ เด็กสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของและเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่ไม่สัมผัสได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Bruner.n.d.) ความคิดของผู้ใหญ่ส่วนมากก็อยู่ในขั้นนี้

เด็กปฐมวัยมักจะต้องประสบปัญหาเมื่อไม่สามารถกระทำตามความต้องการ ได้ หรือต้องพบกับสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม แม้ว่าปัญหานั้น ๆ จะเกี่ยวข้องกับสติปัญญา แต่ส่วนใหญ่ปัญหาของเด็กมักสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตนเอง และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัญหาในชีวิตประจำวันมากกว่า นอกจากนี้ การแก้ปัญหายังเป็นความสามารถที่ต้องอาศัย จินตนาการ ประสบการณ์เดิม ของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งความสามารถในการหยั่งรู้ ซึ่งเด็กอายุ 5 - 6 ปี ถ้าสังเกตอยู่ในขั้นนี้ จึงควรกระตุ้นและจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสม โดยจัดสถานการณ์ให้เด็กได้ฝึกฝนการ คิดเพื่อแก้ปัญหาอย่างอิสระ อยู่เสมอ

๔. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหายังมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งนักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหาไว้ ดังนี้ อารีย์ เพชรนุก กล่าวว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เฉพาะ โอกาส รวมทั้งความมีอิสระในการตัดสินใจ (อารีย์ เพชรนุก. 2528 : 220) ส่วน ประสาธ อิศรปริศา กล่าวว่า การแก้ปัญหาคือกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งต้องอาศัยทั้งการคิด ประสบการณ์ และการรับรู้ต่าง ๆ (ประสาธ อิศรปริศา. 2523 : 187) ทั้งนี้ บรุนสวิค (Brunswick) ได้ชี้ให้เห็นว่า การแก้ปัญหาคือการรวมระบบ 2 ระบบ เข้าด้วยกัน คือ ระบบที่ประกอบด้วยอินทรีย์ และระบบที่ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อม (เพ็ญศิริ รุทธิกุล. 2522 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Brunswick. 1957) ในทำนองเดียวกับ รูทท์ ออนโลกสูง ที่กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหาไว้ 3 ประการ คือ

1. ตัวผู้เรียน (Condition in Learner) ซึ่งได้แก่ ระดับเชาวน์ปัญญา ลักษณะทางอารมณ์ อายุ แรงจูงใจ ตลอดจนประสบการณ์ของผู้เรียน
2. สถานการณ์ที่เป็นปัญหา (Condition in Learning Situation) ถ้าปัญหานั้นผู้เรียนสนใจ มีผู้ชี้แนะ หรือมีความค่อเนื่อง จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางแก้ปัญหา
3. การแก้ปัญหาเป็นหมู่ (Problem Solving in Group) การแก้ปัญหาแบบมีคองอาศัยความร่วมมือของคนหลาย ๆ คน (รูทท์ ออนโลกสูง. 2522 . 121 - 123)

ต่อมา กมลรัตน์ หล้าสงฆ์ จึงได้กล่าวว่า ในการแก้ปัญหาแต่ละครั้งให้สำเร็จโดยลึกลับขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ต่อไปนี้

1. ระวังความสามารถของเขาวนปัญญา ผู้ที่มีระคับ เขาวนปัญญาสูงย่อมสามารถแก้ปัญหา ได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีระคับ เขาวนปัญญาค่ำ
2. การเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนสามารถจับหลักการต่าง ๆ ในขณะแก้ปัญหาได้ อย่างเข้าใจดั่งแท้ เมื่อประสบปัญหาทำนองนี้อีกก็จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง
3. การรู้จักคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลกัน โดยอาศัย
  - 3.1 ข้อเท็จจริง และความรู้จากประสบการณ์เดิม
  - 3.2 จุดมุ่งหมายในการคิด และการแก้ปัญหา
  - 3.3 ระยะเวลา (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. 2528 : 259 - 260)

ในทำนองเดียวกันนี้ มอร์แกน ได้สรุปว่า อิทธิพลที่ทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของบุคคลแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ

1. สติปัญญา ผู้ที่มีสติปัญญาดีจะสามารถแก้ปัญหาได้ดี
2. แรงจูงใจในการทำให้เกิดแนวทางในการแก้ปัญหา
3. ความพร้อมในการที่จะแก้ปัญหาใหม่ ๆ โดยทันทีทันใจจากประสบการณ์ที่มีมาก่อน
4. การหลีกเลี่ยงวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น โอกาส การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง โดยจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดมีอิสระในการคิด แต่ละวัยก็แตกต่างกันเด็กก่อนสามารถนำประสบการณ์เดิมและสภาพความเป็นจริงมาสัมพันธ์กันด้วย

6. เด็กปฐมวัยกับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

แม้ว่าเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 5 - 6 ปี จะก้าวสู่ขั้นที่ เพียเจต์ เรียกว่า การคิดแบบหยั่งรู้ ซึ่งเป็นการคิดที่อยู่ระหว่างการคิดโดยอาศัยการรับรู้ และการคิดโดยอาศัย

ตรรกศาสตร์ เริ่มยึดหยุ่นหรืออ่อนตัวด้านการคิด และเริ่มจำแนกความคิด ความเข้าใจ ของ
 คนอื่นออกจากความคิดของตนเองแล้วก็ตาม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2528 :
 162) แต่ลักษณะการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางยังไม่หมดไป ขณะเดียวกันเด็กวัยนี้จำเป็นต้อง
 เรียนรู้ที่จะปรับตนเองให้เข้ากับสังคม และสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างไปจากบ้านค่าย เมื่อ
 ความต้องการทำกิจกรรมใด ๆ ถูกขัดขวางหรือมีอุปสรรค ซึ่งอาจเป็นเพราะในสถานการณ์ใหม่
 มีความซับซ้อนกว่าสถานการณ์เดิม เด็กจึงต้องพยายามหาทางแก้ปัญหาให้หมดไป แต่ช่วง
 ความสนใจของเด็กจะมี ประมาณ 15 - 20 นาที เท่านั้น ปัญหาที่เด็กประสมจึงมักเป็นปัญหา
 เฉพาะหน้าที่เกิดต้องคิดหาทางแก้ไขทันที เพราะถ้าพ้นจากช่วงเวลาไปแล้ว เด็กอาจไม่สนใจ
 ที่จะคิดหาทางแก้ไขปัญหานั้นอีก-

สมารท์ และ รุสเชด โคซี่ให้เห็นถึงลักษณะการคิดของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนไว้
 คือ

1. เด็กยังไม่สามารถคิดถึงเรื่องอื่น ๆ ได้ นอกจากเรื่องของตนเองหรือเรื่อง
 ที่เกี่ยวข้องกับตนเองเท่านั้น
2. เด็กจะมีความเชื่อและยอมรับสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม
3. เด็กยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลและหาข้อสรุปในสิ่งที่มีความซับซ้อน หรือมี
 ปัญหาหลาย ๆ ประการ ในเวลาเดียวกันได้
4. การคิดของเด็กส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับอิทธิพลจากสังคม เด็กจึงไม่ต้องการให้
 มีการตัดสินข้อสรุปของตนเอง

นอกจากนี้ เมเยอร์ และ ไฮด์เกอร์เคน ^(B) ถือว่า การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็น
 ปัญหาเร่งด่วนที่จำเป็นต้องใช้ ความรู้ ประสบการณ์ ไหวพริบ และ การตัดสินใจ เพื่อรีบแก้ไข
 ปัญหาให้หมดไป (Meyer and Heidgerken. 1962 : 200)

สรุปได้ว่า ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยมัก เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิต
 ประจำวันของตัวเด็กเอง ซึ่งเด็กจะต้องพยายามคิดหาทางแก้ปัญหาให้หมดไป แต่
 เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถแก้ปัญหา
 จึงเป็นเรื่องสำคัญ-

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญห

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหานั้น มีผู้ทำการศึกษาไว้ ดังนี้

(อารีย์ เศรษฐชัย ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และ ความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 226 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหเฉพาะหน้า แบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบ และแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่า ความสามารถในการแก้ปัญหเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในตนเองเท่านั้น สำหรับการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหเฉพาะหน้าโดยส่วนรวม การแก้ปัญหเฉพาะหน้าค่านผู้ป่วยและญาติ ค่านเวชภัณฑ์และเครื่องมือ ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นตามลำดับชั้น เว้นแต่การแก้ปัญหเฉพาะหน้า ค่านผู้ร่วมงานที่ไม่เป็นไปตามลำดับชั้น (อารีย์ เศรษฐชัย. 2520 : 46 - 48)

(เฉลิมพล คันสกุล ได้ทำการศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญา และการแก้ปัญหเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของ โรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองในเขตการศึกษา 3 จำนวน 90 คน โดยใช้แบบทดสอบสติปัญญา (Stanford Binet Form L - M) แบบทดสอบการแก้ปัญหเฉพาะหน้า และแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านอายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ระดับอาชีพของพ่อแม่ และวิธีการอบรมเลี้ยงดู จะมีสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหเฉพาะหน้าแตกต่างกันด้วย นอกจากนี้ สติปัญญา ยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแก้ปัญหเฉพาะหน้าของเด็กด้วย แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ (เฉลิมพล คันสกุล. 2521 : 77 - 80)

เพ็ญศิริ ชุกติกุล ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา การอนุรักษ สสารและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กในเมืองและเด็กชนบท จังหวัดน่าน ที่มีอายุ 6 - 10 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยแบ่งเด็ก จำนวน 120 คน ออกเป็น 4 กลุ่ม ตามระดับอายุ แล้วนำแบบทดสอบการอนุรักษมวลสาร แบบทดสอบการอนุรักษ ปริมาณที่มีต่อเนื่องกัน และแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหามาเป็น เครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่า เด็กที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับอายุ และถิ่นที่อยู่ มีสติปัญ ญาการอนุรักษ สสาร และความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน เด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน มีการอนุรักษมวลสาร การอนุรักษปริมาณที่มีต่อเนื่องกัน และการอนุรักษปริมาณที่ไม่ต่อเนื่องกัน แยกต่างหาก ส่วนเด็กที่มีถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน มีการอนุรักษปริมาณที่ไม่ต่อเนื่องกันแยกต่างหาก แต่มีการอนุรักษปริมาณที่มีต่อเนื่องกัน ไม่แยกต่างหาก ทั้งนี้ สติปัญญาทางการอนุรักษ สสารกับ ความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เพ็ญศิริ ชุกติกุล. 2522 : 60 - 63)

เลขา ปิยะอัจฉริยะ ได้ทำการศึกษาการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่มี อายุ 5 - 6.6 ปี จากชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน คือ กลุ่มเล่นแบบอิสระ กลุ่มเล่นโดยมีผู้ชี้แนะ เreira และ ขยายความคิด ความสนใจ และกลุ่มควบคุม โดยใช้อุปกรณ์ของเล่น 2 ชุด คือ ชุดสัตว์ และ ชุดรถ ซึ่งคัดแปลงมาจากอุปกรณ์ในการวิจัยของ แนนสัน และ ซาวาดา (Nelson and Sawada) ผลปรากฏว่า ประสิทธิภาพการเล่นที่จัดให้กับเด็กไม่ทำให้ความสามารถใน การแก้ปัญหาของเด็ก 3 กลุ่ม แยกต่างหาก แต่ค่าคะแนนเฉลี่ยของการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย กลุ่มการเล่นแบบอิสระ มีแนวโน้มที่จะทำคะแนนสูงกว่ากลุ่มการเล่นแบบชี้แนะ เreira และขยาย ความคิด และกลุ่มที่ไม่ได้รับประสบการณ์การเล่น (เลขา ปิยะอัจฉริยะ. 2523 : 19, 22, 54 - 55)

ชินจิตร การบุญ ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการฝึกความสามารถทางการคิด แบบอเนกนัย ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่กำลัง ศึกษาอยู่ใน โรงเรียนพรหมพรวิทยาคม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน ซึ่ง

เลือกมาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยทำการสอนโดยใช้คำถามแบบอเนกนัย และเอกนัย โดยใช้การเล่าเรื่องจากภาพ การเล่าเรื่องที่ยังไม่จบ การวาดภาพ การคัดกราะคำ การปั้นแป้ง ทำขนม การเป่าสี เกมต่อคำให้เป็นเรื่องราว และเกมใครเอ่ย เป็นกิจกรรมประกอบการสอน แล้วนำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ และแบบทดสอบการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามาเป็นเครื่องมือ ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกความสามารถทางการคิดแบบอเนกนัย โดยใช้วิธีสอนที่ใช้คำถามแบบอเนกนัย มีความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดคล่องตัว และความคิดละเอียดลออ แตกต่างจากเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คำถามแบบเอกนัย แต่ไม่พบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่ม มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดริเริ่มแตกต่างกัน และไม่พบว่า การแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ในทุก ๆ ด้าน (ชินจิตร การบุญ. 2525 : 58 - 60)

อรชา วราวิทย์ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาของเด็กปฐมวัยจากโรงเรียนอนุบาล และศูนย์เด็กปฐมวัย 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร แยกออกเป็นเด็กชายและเด็กหญิง รวม 66 คน โดยใช้แบบสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับภูมิหลังของครอบครัว และแบบทดสอบการตัดสินใจแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยภาพ และคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาของตนเองและผู้อื่น จำนวน 30 ข้อ ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ ตัดสินใจแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองที่เป็นไปได้และเหมาะสม และแก้ปัญหาโดยให้ผู้อื่นช่วยเหลือที่เป็นไปได้และเหมาะสม ส่วนเด็กที่ผู้ปกครองมีรายได้ และการศึกษาสูงจะตัดสินใจแก้ปัญหาโดยให้ผู้อื่นช่วยเหลือที่เป็นไปได้และเหมาะสม ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยและการศึกษาต่ำ ทั้งนี้เพศ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจแก้ปัญหา (อรชา วราวิทย์. 2526 : บทคัดย่อ)

วีรพัฒน์ อภิโรจน์ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหน้า และทัศนคติแบบประชาธิปไตย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ตำบลท่าคั่ง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 57 คน แยกเป็น นักเรียนหญิง 28 คน นักเรียนชาย 29 คน โดยใช้แบบทดสอบการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และแบบทดสอบทัศนคติแบบประชาธิปไตย เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่า เพศมีผลต่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ไม่มีผลต่อทัศนคติแบบประชาธิปไตย อายุไม่มีผลต่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และทัศนคติ

แบบประชาธิปไตย ส่วนระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนของนักเรียนไม่มีผลต่อการแก้ปัญห
เฉพาะหน้า แต่มีผลต่อทัศนคติแบบประชาธิปไตย (วีรพัฒน์ อภิโรจน์. 2529 : 43 - 45)

ไกรวุฒิ ฤทธาภรณ์ ได้ทำการศึกษาความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญห
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ในจังหวัดชลบุรี ที่มีแบบถาวรคิดและสติปัญญา
แตกต่างกัน โดยใช้แบบทดสอบวัเคราะห์กับสติปัญญา แบบทดสอบวัคแบบการคิด และแบบทดสอบวัค
ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหเป็นเครื่องมือ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
4 นักเรียนกลุ่มที่มีสติปัญญาสูงมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มี
สติปัญหาค่ำ และนักเรียนกลุ่มที่มีแบบการคิดแบบวิเคราะห์เชิงบรรยาย มีความสามารถใน
การตัดสินใจแก้ปัญหสูงกว่ากลุ่มที่มีแบบการคิดแบบอื่น ส่วนสติปัญญาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญห (ไกรวุฒิ ฤทธาภรณ์. 2530 : บทคัดย่อ)

เจษฎา สุภางคเสน ได้ทำการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญห
เฉพาะหน้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน
จำนวน 212 คน โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ และแบบทดสอบการแก้ปัญหเฉพาะหน้า
เป็นเครื่องมือ ผลปรากฏว่า เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันมีความคิดสร้างสรรค์และ
ความสามารถในการแก้ปัญหเฉพาะหน้าแตกต่างกัน โดยความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญห
เฉพาะหน้าจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้น (เจษฎา สุภางคเสน. 2530 : 72 - 75)

ลดาวัลย์ กองช่าง ได้ทำการศึกษากการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6
ปี โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตย อำเภอชัยบุรี สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
จำนวน 30 คน ซึ่งได้รับการเล่นวัสดุสามมิติแบบชิ้นนำ และแบบอิสระ โดยทำการทดสอบก่อน
ด้วยแบบทดสอบการแก้ปัญหทางคานจำนวนสำหรับเด็กปฐมวัย ระดับชั้นเด็กเล็ก แล้วจึงจัด
ประสบการณ์การเล่นทั้ง 2 แบบ เป็นกิจกรรมเสริม ระยะเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้
ในการทดสอบหลัง แบ่งออกเป็น 4 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบการแก้ปัญหาคานจำนวนสำหรับ
เด็กปฐมวัย ระดับชั้นเด็กเล็ก โจทย์ปัญห แบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญห และวัสดุสามมิติ
ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการเล่นวัสดุสามมิติแบบอิสระ มีความสามารถ

ในการแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสมมติแบบซัน่า โดยใช้เวลาในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน แต่พฤติกรรมในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน (ลภาวัลย์ กองช่าง. 2530 : 55 - 59)

สมพร อินทกุล ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ ทั้งกลุ่มที่ผ่านการศึกษาในระดับก่อนการประถมศึกษา และกลุ่มที่เรียนตามเกณฑ์ปกติ ในจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้แบบทดสอบวัดสติปัญญา และแบบทดสอบวัดการตัดสินใจแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วยภาพ และคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ซึ่งนักเรียนพบในชีวิตประจำวัน จำนวน 24 ข้อ พบว่า นักเรียนที่ผ่านการศึกษาในระดับก่อนการประถมศึกษา มีการตัดสินใจแก้ปัญหามากกว่านักเรียนที่เข้าเรียนตามเกณฑ์ปกติ นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีการตัดสินใจแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีระดับอายุมากกว่ามีการตัดสินใจแก้ปัญหามากกว่านักเรียนที่มีระดับอายุน้อยกว่า ส่วนนักเรียนที่มีระดับอายุเดียวกัน ซึ่งผ่านการศึกษาระดับก่อนการประถมศึกษา มีการตัดสินใจแก้ปัญหามากกว่านักเรียนที่เข้าเรียนตามเกณฑ์ปกติ แต่ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง ที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้การตัดสินใจแก้ปัญหาของนักเรียนแตกต่างกัน (สมพร อินทกุล. 2530 : 100 - 106)

สุชาภา สุทธาพันธ์ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของ โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 72 คน โดยใช้แบบทดสอบการแก้ปัญหา แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ และแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้คำถามหลายระดับ เป็นเครื่องมือ ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้คำถามหลายระดับ มีความสามารถในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สุชาภา สุทธาพันธ์. 2532 :

ซิลวา บรุนเนอร์ และ เจโนวา ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการส่งเสริมการเล่นแบบอิสระ สามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่เล่นโดยได้รับการชี้แนะ เด็กกลุ่มที่เล่นแบบอิสระมีโอกาสได้เข้าใจในกระบวนการแก้ปัญหา กล่าวคือสามารถแก้ปัญหาได้หลาย ๆ วิธี มีความพยายามต่อเนื่อง มีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา และเริ่มต้นแก้ปัญหาจากวิธีที่ง่ายไปสู่วิธีการที่ยากขึ้นตามลำดับ (Sylva Bruner and Genova. 1976 : 193)

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฮิคคี ที่ได้ทำการศึกษากิจกรรมแก้ปัญหาในการเล่นของเด็ก 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่เล่นแบบอิสระ (Free Play) สามารถแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยกำหนดได้เร็วกว่ากลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ในการเล่น และกลุ่มที่ได้รับการชี้แนะ (Hickey. 1972 . 4997- B)

ฮาร์ทฮอร์น และ แบรินทลีย์ ได้จัดโครงการเล่นที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคม โดยเน้นทักษะการแก้ปัญหา เพื่อสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 เป็นเวลา 11 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ผ่านโครงการนี้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางสังคม และได้แสดงออกถึงความเต็มใจที่จะรับผิดชอบการตัดสินใจของตนเองมากกว่าเด็กที่ไม่ได้ผ่านโครงการนี้ (Hartshorn and Brantley. 1973 : 243 - 246)

ส่วน เรนวอเตอร์ ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง กับบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ จำนวน 138 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของ กิลฟอร์ด 4 ฉบับ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่า กลุ่มบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงทำคะแนนในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้สูงกว่ากลุ่มบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ (Rainwater. 1965 : 6753)

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยข้างต้น สรุปให้เห็นว่า แม้ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในการเรียนรู้หลายชนิดก็ตาม แต่การจัดประสบการณ์ของครูที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการคิดอย่างต่อเนื่อง ถือว่ามีความสำคัญยิ่งกว่า การฝึกเด็กให้เป็นผู้เล่าเรื่องตามความคิดอิสระ จึงน่าจะเป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งในการส่งเสริมความคิดดังกล่าว

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์

1. ความหมายของการจัดประสบการณ์

เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการจัดการศึกษาในรูปแบบของการบูรณาการ (Integrated) โดยจัดเป็นประสบการณ์เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดประสบการณ์นี้ พัทธพงศ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการศึกษที่จัดให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา พร้อม ๆ กันไป (พัทธพงศ์, 2530 : 2) จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ เปสตาลอซซี (Pestalozzi) ซึ่งเป็นนักการศึกษาท่านแรกที่มีริเริ่มความคิดในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางวัตถุและรูปธรรมตามความต้องการ ความสนใจ และอัตราในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของเด็ก (Mookerjee, 1972) ในทำนองเดียวกัน พวงทอง ไสยวรรณ ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการจัดแบบผสมผสานวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยไม่แยกสอนเป็นรายวิชา (พวงทอง ไสยวรรณ, 2528 : 160) ดังนั้น การจัดประสบการณ์ซึ่งรวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก จึงหมายถึง การจัดวัสดุอุปกรณ์ สิ่งจำลอง และสื่อต่าง ๆ ที่มีลักษณะ และคุณสมบัติเหมาะสม อันจะเป็นสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรม เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ และเกิดประสบการณ์ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้จัดเตรียม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526 : 194)

การจัดประสบการณ์ จึงหมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมให้กับเด็กปฐมวัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในรูปแบบของการบูรณาการเนื้อหาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

✓ 2. ความสำคัญของการจัดประสบการณ์

เนื่องจากเด็กปฐมวัยกำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การส่งเสริมการจัดประสบการณ์โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติ

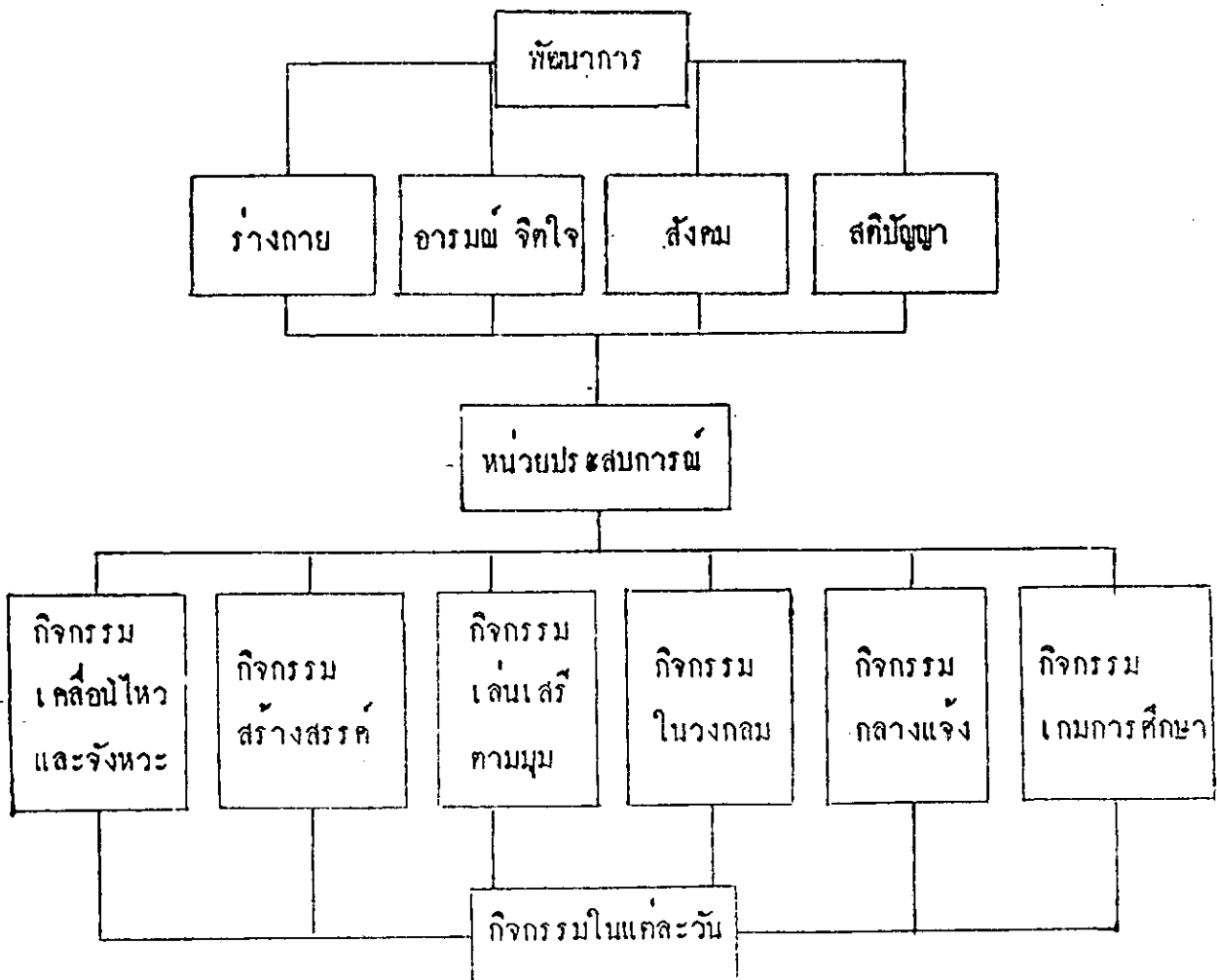
เองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning by Doing) โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จึงมีความสำคัญมาก ดังที่ คิวอี้ โกลด์วอเตอร์ เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อการเรียนการสอน และ ประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กเหล่านี้จะได้ออกการคิด การแสดงออก อย่างอิสระ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาคือของคน และส่วนรวมด้วย (จักรสิน พิเศษสาทร. 2521 : 232 ; อ้างอิงมาจาก Dewey. n.d.) นอกจากนี้ เด็กยังมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ เปิดการทํากิจกรรมตามลำพัง และการรวมกลุ่ม เด็กจึงได้เรียนรู้จากกันและกันมากมาย ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้ เกิดความเข้าใจกันได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่เด็กใช้พูดจาสื่อสารกันนั้นสามารถสื่อความหมายได้ดี และเหมาะสมกว่าภาษาของครู (อุทัย เพชรช่วย. 2522 : 24) จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ เพียเจท์ ซึ่งมีความเชื่อว่า การจัดประสบการณ์ตรง โดยให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออก และการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน จะทำให้ เด็กสามารถเข้าใจกันได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบาย หรือเล่าให้ฟัง (ศรีวิยา นิยมธรรม และ ประภัสร์ นิยมธรรม. 2518:45 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. n.d.) เฟรือเบล (Froebel) ก็เป็นนักการศึกษาอีกท่านหนึ่งซึ่งเน้นให้เกิดทํากิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพราะเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน เมื่อได้รับการสนับสนุนก็จะแสดงความสามารถนั้นออกมา (วาสิ ปรุ่งสิงห์. 2524 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Froebel. n.d.) ครูจึงเป็นเพียงผู้จัดเตรียมประสบการณ์ และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้น

การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้ออกแผนการคิด และการแสดงออกอย่างอิสระ ร่วมกับเพื่อนจึงมีความสำคัญมาก เพราะเด็กเหล่านี้จะสามารถนำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของตนเองไปแก้ปัญหาคือ

3. แนวคิดและหลักการ จัดประสบการณ์

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ และมีวิธีการจัดที่ไม่เป็นไปตามระบบเหมือนกับการศึกษา

ในระคับอื่น ๆ การจัดทำหลักสูตรในระคับนี้ จึงต้องคำนึงถึงการบูรณาการแนวการจัด
 ประสบการณ์ ซึ่งมีขอบข่ายและเนื้อหาสาระที่ไม่ได้แบ่งเป็นรายวิชา แต่จะมีลักษณะการจัด
 รวมกันเป็นหน่วยการสอน โดยลำดับความยากง่ายของแต่ละประสบการณ์ และจัดให้เหมาะสม
 สอดคล้องกับพัฒนาการ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ทั้งนี้เพราะปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
 ในชีวิตประจำวันนั้นไม่ได้แบ่งแยกออกเป็นแง่มุมใดโดยเฉพาะ (กาญจนา เกียรติประวัติ.
 2524 : 93) จึงมุ่งจัดประสบการณ์ในรูปกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ทรงเป็น
 สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : 3) ซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ
 เด็กสามารถนำรายการประสบการณ์และเนื้อหา มาจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาตรงตาม
 จุดมุ่งหมาย ทั้ง 4 ด้าน โดยผ่านหน่วยการสอน ดังนี้

(พัฒนา ชัยพงษ์. 2530 : 114)

ทั้งนี้ การบูรณาการแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น มีหลักที่ควรยึดถือ ดังนี้

1. ยึดเด็กเป็นหลัก แนวทางการจัดประสบการณ์จึงควรเน้นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง และใกล้ตัวเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่ทำตามลำพัง หรือกิจกรรมกลุ่มก็ได้
2. สอดคล้องกับพัฒนาการ ของเด็ก เด็กแต่ละคนย่อมมีระดับพัฒนาการและมีความสามารถแตกต่างกัน กิจกรรมที่จัดจึงควรมีทั้งความยากง่ายปะปนกัน โดยคำนึงถึงวัยของเด็กควบคู่ไปด้วย การจัดกิจกรรมที่เปิดกว้าง และให้เวลาเพียงพอจะช่วยทำให้เด็กสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยความสุขตามความสามารถของตนเอง
3. ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้หลาย ๆ ทักษะจากกิจกรรมหนึ่ง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : 7)

แม้ว่าในบางครั้งการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยจะมุ่งพัฒนาความพร้อมทั้งด้านหนึ่งเป็นพิเศษ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า พัฒนาการด้านอื่น ๆ จะถูกละเลย ผู้จัดการศึกษาจึงต้องบูรณาการแนวทางการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ควบคู่ไปด้วยโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

สำหรับเด็กเล็ก ๆ พัฒนาการทางภาษาจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่เด็กพบว่า เมื่อใช้ภาษาออกไปแล้วตนมักได้รับการตอบสนองจากสิ่งนั้น ๆ ตามความต้องการ นอกจากนี้ ภาษาที่ตนเองใช้ยังมีประโยชน์มากในการค้นคว้าหาความจริงและการแก้ปัญหา เพราะเด็กสามารถนำประสบการณ์ในอดีตมาใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน (จินตนา เนียมเปีย. 2522 : 2) จึงเป็นแรงจูงใจที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กพยายามใช้ภาษาให้มากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีและมีความสำคัญมากต่อเด็กในการที่จะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ และความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะความคิดที่จะสมมติและความคิดด้านจินตนาการออกมา (คาราวัลย์ เกษทอง. 2515 : 29)

ภาษาที่เด็กปฐมวัยใช้มากที่สุดในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเอง คือ การพูด แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

การพูดที่เด็กตนเองเป็นศูนย์กลาง (Ego Centric Speech) และการพูดที่เด็กสังคมเป็นหลัก (Social Speech) ในระยะแรก ๆ เด็กชอบพูดกับตนเองโดยไม่สนใจว่าจะมีผู้ฟังหรือไม่ เมื่อเด็กมีโอกาสเข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อน และบุคคลรอบข้างจึงค่อย ๆ มีพัฒนาการด้านการพูด (จิตวิทยา ลิมปิเจริญ. 2524 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. n.d.) ระยะนี้จะเป็นระยะที่เด็กเริ่มรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและถ่ายทอดความคิดผ่านจินตนาการออกมา การพูดจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ช่วยให้เด็กสามารถคิดเกี่ยวกับเรื่องราวและสถานการณ์ต่าง ๆ (วิเชียร อธิโนบุวัฒน์ 2513 : 500) อย่างไรก็ตาม กระบวนการคิดของเด็กยังต้องอาศัยการทำงานของสมองซีกขวาเป็นส่วนใหญ่ เด็กจึงชอบเรื่องราวที่เกิดจากจินตนาการมากกว่าเรื่องจริง (วัชรภรณ์ ทิมพิไจพงศ์. 2528 : บทคัดย่อ)

การเล่าเรื่องเป็นประสบการณ์ทางภาษาที่ควรจัด โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็น เล่าเรื่องประกอบภาพ เล่าประสบการณ์ของตนเองโดยฝึกอย่างสม่ำเสมอ เรื่องที่ควรเป็นเรื่องที่เด็กสนใจหรือเกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น เรื่องภายในครอบครัว โรงเรียน การท่องเที่ยว สัตว์เลี้ยง อาหาร และ/หรือของเล่น นอกจากนี้ ครูอาจพาเด็กเดินชมรอบ ๆ โรงเรียน เยี่ยมเยียนบ้านเพื่อน ทดสอบศึกษาความสถานที่สำคัญ และดูการประกอบอาชีพของบุคคลในชุมชน ฯลฯ เพื่อเด็กจะได้้นำเรื่องราวที่ตนพบเห็นมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังตามความคิดของตนเอง (นงเยาว์ แซงเพ็ญแซ ประภาพันท์ นิลอรุณ และสมศักดิ์ ศรีมาโนชน. 2522 : 125) ทั้งนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้ชี้ให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องมีความสำคัญเพราะ

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา การคิด การจินตนาการ
2. ฝึกเด็กให้เป็นนักฟังที่ดี รู้จักเก็บความจากเรื่องที่ใคร่ฟังคนอื่นเล่า
3. ทำให้เด็กรู้สึกเพลิดเพลิน สนุกสนาน
4. ช่วยลดเซขประสบการณ์ให้แก่เด็กชนบท (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521

สรุปได้ว่า ภาษาพูดมีความสำคัญมากในการช่วยถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการ อีกทั้งยังช่วยให้เด็กสามารถคิดเกี่ยวกับเรื่องราว และสถานการณ์ต่าง ๆ กอปรกับคำกล่าวของ ฟิชเชอร์ (Fischer) ที่ว่า ถ้าภาษาต่างกันคนเราจะมีโลกทัศน์ต่างกัน การจัดประสบการณ์ทางภาษาที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่องตามความคิดของตัวเอง จึงน่าจะเป็นเรื่องที่ควรได้รับการส่งเสริม

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

H₀ H₁

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลอง
5. การดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เป็นเด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นเด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

1. คัดเลือกโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร มา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง โดยการสุ่มแบบเจาะจง

2. จับฉลากเก็บปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลวัดราชพุทธอง มาจำนวน 1 ห้องเรียน จากจำนวน 5 ห้องเรียน
3. นำรายชื่อเด็กที่ได้ใน ข้อ 2 มาสุ่มอย่างง่าย เพื่อแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน ให้ทั้ง 2 กลุ่ม มีเพศชายและเพศหญิงพอ ๆ กัน
4. สุ่มเด็กแต่ละกลุ่มใน ข้อ 3 โดยการจับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีลักษณะที่เป็นลักษณะปัญหาเฉพาะหน้า
2. ภาพประกอบการเล่าเรื่อง
3. แผนการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่อง 251144
  - 3.1 แผนการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
  - 3.2 แผนการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา และเครื่องมือวัดการแก้ปัญหา ของ เฉลิมพล คันสกุล (2521 : 41 - 43) อรชา วราวิทย์ (2526 : 37 - 50) และ สุชาภา สุทธาพันธ์ (2532 : 32 - 33, 69 - 94) เพื่อนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมเป็นแบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
2. สร้างคำถามที่เป็นสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งเกิดพบในชีวิตประจำวัน จำนวน 30 ข้อ โดยให้ครอบคลุมปัญหาทั้ง 3 ประเภท ได้แก่

2.1 ปัญหาของตนเองที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ซึ่งจำเป็นต้องหาทางแก้ไขทันที

2.2 ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตัวเอง และ/หรือผู้อื่น ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับอีกฝ่ายโดยตรง

2.3 ปัญหาของผู้อื่น หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของผู้อื่น ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเลย แต่เด็กเห็นเหตุการณ์ หรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นควยจึงช่วยแก้ปัญหา

3. นำสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้าแต่ละข้อมาสร้างเป็นภาพสี ขนาด 8" x 10" เพื่อใช้ประกอบการตอบคำถามของเด็ก จำนวน 30 ภาพ

4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทางด้านการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย และ/หรือเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ พัฒนาการเด็ก และการสร้างแบบทดสอบ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขภาษาที่ใช้กับเด็กให้เหมาะสม โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา	อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ.ศรียา นิยมธรรม	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
อาจารย์วิไล อิ่มสมบุญ	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
อาจารย์เทอดถุฑ	อาจารย์ประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสามเสน

ผศ. สุชากา สุทธาพันธ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการอนุบาลศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูกาญจนบุรี

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5.1 บันทึกคำตอบของเด็กลงในตารางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำมาจัดกลุ่มคำตอบเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

5.2 นำคำตอบของเด็กที่ได้รับการจัดกลุ่มแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญใน ข้อ 4 ตรวจสอบให้คะแนนเพื่อสร้างเกณฑ์ในการให้คะแนน

5.3 นำคำตอบของเด็กมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ใน ข้อ 5.2 เพื่อหาการกระจายของคำตอบ และคัดเลือกคำถามประกอบภาพที่มีการกระจายของคำตอบมากและมีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงมา 21 ข้อ เพื่อใช้ในการทดลอง ได้แบบทดสอบในแต่ละประเภท ดังนี้

ปัญหาของตนเองที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น จำนวน 7 ข้อ

ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น จำนวน 8 ข้อ

ปัญหาของผู้อื่น จำนวน 6 ข้อ

6. นำคำตอบของเด็กใน ข้อ 5 เฉพาะคำถามประกอบภาพที่คัดเลือกไว้ใน ข้อ 5.3 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร ครอนบาค (Cronbach) สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8409

ภาพประกอบการเล่าเรื่อง มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้สื่อโดยเฉพาะ ขนาด สีสัน รูปแบบ ของภาพที่เหมาะสมกับพัฒนาการ และความสนใจของเด็กปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างภาพประกอบการเล่าเรื่อง

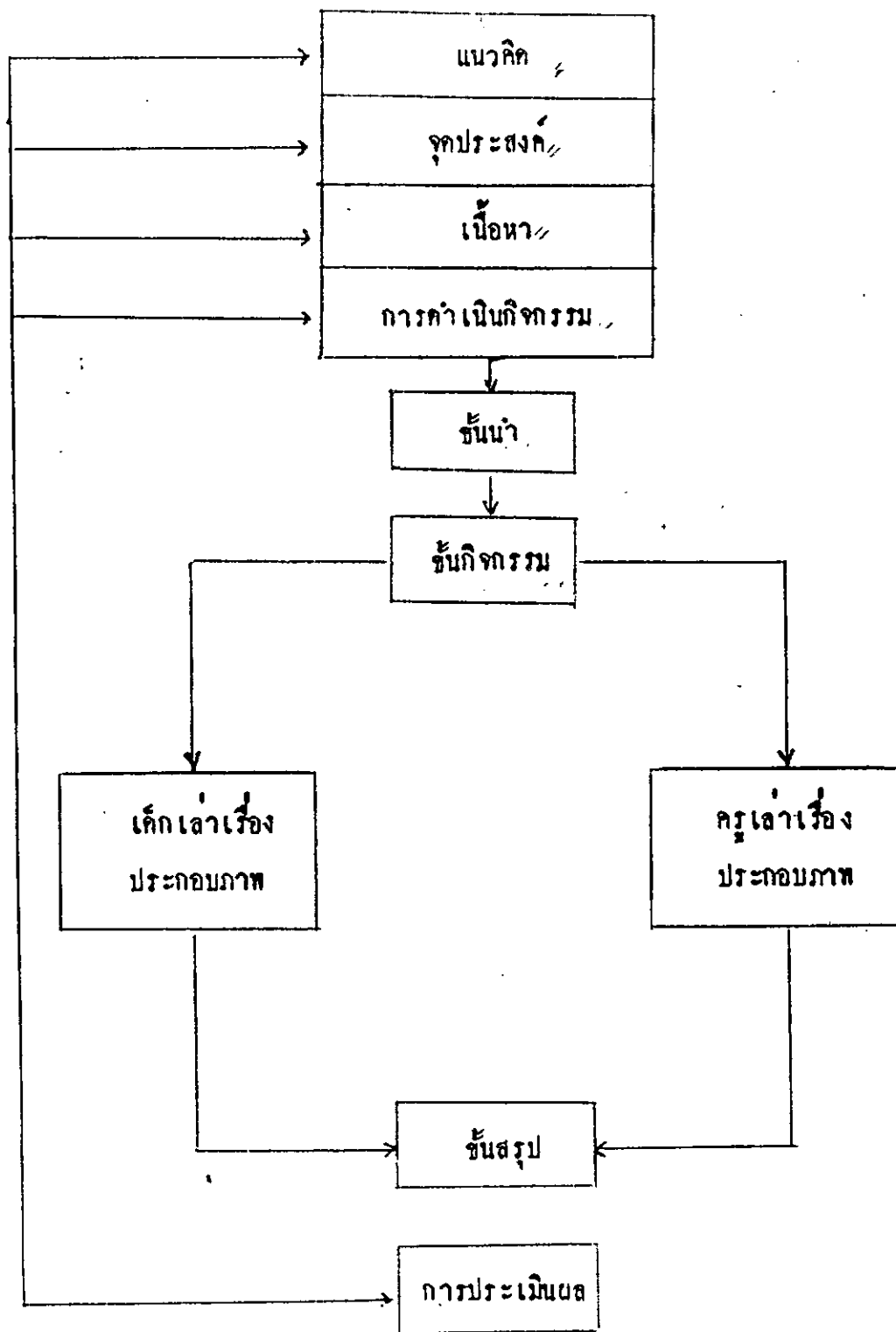
2. สร้างภาพสีให้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 5 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ขนาด 15" x 22" จำนวน

3. นำภาพประกอบการเล่าเรื่องไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยที่มี อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบการสื่อความหมายในเรื่องของภาพ และทดลองการเล่าเรื่อง ของเด็ก

4. ให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตาม ข้อ 4 ของการร่างแบบทดสอบวิธีการแก้ปัญหา เฉพาะหน้า จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบภาพประกอบการเล่าเรื่อง เพื่อหาความเที่ยงตรงและตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างภาพกับเนื้อหา แล้วจึงปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลอง

แผนการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่อง มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 (ฉบับทดลอง) พุทธศักราช 2531 เล่ม 1 และเล่ม 2 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
2. คัดเลือกหน่วยการสอนจากแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 8 หน่วย หรือ 40 แผน แผนละ 20 นาที เพื่อจัดกิจกรรมในวงกลมให้ กลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2
3. สร้างแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 40 แผน แผนละ 20 นาที จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และแผนการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ กำหนดแนวคิด จุดประสงค์ เนื้อหา สื่อการเรียน และการประเมินผลให้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เหมือนกัน ส่วนการดำเนินกิจกรรม กลุ่มทดลองที่ 1 เน้นเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพตามความคิดอิสระ กลุ่มทดลองที่ 2 เน้นครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพตามความคิดของครู ทั้งภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 การดำเนินกิจกรรม

4. นำแผนการจัดประสบการณ์ทั้ง 2 จุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทั้งด้านการจัดประสบการณ์ให้ทั้งเด็กปฐมวัย และมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแนวคิด จุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียน และ การประเมินผล ตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปรับปรุงแก้ไขโดยมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ดร.พัฒนา	ชัชพงศ์	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
อาจารย์กัญญา	เกตุกล่ำ	อาจารย์ประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสามเสน
อาจารย์สมใจ	กั้งนิกร	อาจารย์ประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลราชบุรี

5. นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

รายละเอียดของแผนการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่อง แสดงใน ภาคผนวก ข

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Pretest - Posttest Design

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที รวม 40 ครั้ง

มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงให้ครูประจำชั้นของ เด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบว่า ในระหว่างที่ผู้วิจัยทำการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เด็กอีกกลุ่มจะทำกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแล
2. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่ใช้ในการทดลองให้เหมาะสม
3. ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 21 ข้อ ให้เวลาข้อละไม่เกิน 1 นาที ตามตาราง 1

ตาราง 1 กำหนดการทดสอบก่อนการทดลอง

วันที่	8.30 - 10.00 น.	10.00 - 11.30 น.
1	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2
2	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มทดลองที่ 1
3	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2

4. กำหนดการทดลองตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

4.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

4.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

ทั้งนี้ กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม จะได้รับการจัดประสบการณ์ตาม วัน และ เวลาตามตาราง 2

ตาราง 2 กำหนดการจัดประสบการณ์ในการทดลอง

วันที่	10.10 - 10.30 น.	10.40 - 11.00 น.
วันจันทร์	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2
วันอังคาร	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มทดลองที่ 1
วันพุธ	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2
วันพฤหัสบดี	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มทดลองที่ 1
วันศุกร์	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2

5. ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม หลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง ตามตาราง 3

ตาราง 3 กำหนดการทดสอบหลังการทดลอง

วันที่	8.30 - 10.00 น.	10.00 - 11.30 น.
1	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มทดลองที่ 1
2	กลุ่มทดลองที่ 1	กลุ่มทดลองที่ 2
3	กลุ่มทดลองที่ 2	กลุ่มทดลองที่ 1

การทดสอบการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แล้วดำเนินการทดสอบตาม วัน และ เวลา ในตาราง 1 และ ตาราง 3 ตามลำดับ

2. คำเนิการทดสอบเป็นรายบุคคล (Individual Test) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบ ข้อสอบเป็นรูปภาพประกอบด้วยคำถาม จำนวน 21 ข้อ โดยใช้เวลาในการตอบข้อละไม่เกิน 1 นาที
3. บันทึกคำตอบของเด็กแต่ละสถานการลงในตารางบันทึกคำตอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. ตรวจให้คะแนนการตอบคำถามในสถานการณ์ปัญหา โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

3 คะแนน	แทน	การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมที่สุด หมายถึง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเองหรือให้ผู้อื่นช่วยอย่างเหมาะสมที่สุด
2 คะแนน	แทน	การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม หมายถึง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเอง หรือให้ผู้อื่นช่วยอย่างเหมาะสม
1 คะแนน	แทน	การแก้ปัญหาได้แต่ไม่เหมาะสม หมายถึง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ด้วยตนเอง หรือให้ผู้อื่นช่วยแต่ไม่เหมาะสม
0 คะแนน	แทน	การแก้ปัญหาไม่ได้ หมายถึง การแก้ปัญหาที่แสดงถึงความรู้สึก อึดอัดกับข้อใจ ทุกข์ใจ หรือร้องไห้ และปฏิเสธการตอบ เช่น ตอบว่าไม่รู้ หรือไม่ยอมพูด
5. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นรายบุคคล ไปทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าระหว่าง กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ t-test Independent
3. เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test Dependent (สวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 84 - 89)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ตรงกัน ดังนี้

$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	อัตราส่วนที

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ ปรากฏผลดัง
ตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ค่าสถิติ		
		X	S	t
กลุ่มทดลองที่ 1	15	22.6000	9.687	3.4316**
กลุ่มทดลองที่ 2	15	11.2667	8.353	

**p < .01

Six (100mm)

จากตาราง 4 แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 5 ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อนการทดลองและหลังการทดลองของ
เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็น
ผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนก่อนการทดลอง		คะแนนหลังการทดลอง		t
		X	S	X	S	
กลุ่มทดลองที่ 1	15	31.3333	10.933	53.9333	2.120	9.04**
กลุ่มทดลองที่ 2	15	38.4667	10.589	49.7333	3.973	5.22**

**p < .01

Six

จากตาราง 5 แสดงว่า การจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
และการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ ทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหา
เฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้

1. ประชากร

เป็นเด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นเด็กปฐมวัยทั้งชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย แบ่งเด็กออกเป็น กลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวนกลุ่มละ 15 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 แบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยแบ่งปัญหาเฉพาะหน้าที่เด็กพบในชีวิตประจำวันออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ปัญหาของตนเองที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และปัญหาของผู้อื่น แล้วนำสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้ามาสร้างเป็นภาพสี ขนาด 8" x 10" จำนวน 30 ภาพ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทราจแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อสร้างเกณฑ์การให้คะแนน และคัดเลือกภาพที่มีความเที่ยงตรงระหว่าง .7908 - .8045 จำนวน 21 ภาพ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8409

3.2 ภาพประกอบการเล่าเรื่อง

ศึกษาวิธีสร้างภาพประกอบการเล่าเรื่องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงสร้างภาพสีให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหน่วยการสอนของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ขนาด 15" x 22" จำนวน 40 ภาพ เพื่อนำไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทราจแก้ไขก่อนนำไปทดลอง

3.3 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ศึกษาวิธีสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และคัดเลือกหน่วย การสอนจากแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ทั้งเล่ม 1 และเล่ม 2 เพื่อนำมาสร้าง แผนการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ จำนวน 40 แผน และครูเป็น ผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ จำนวน 40 แผน ผู้วิจัยกำหนดแนวคิด จุดประสงค์ เนื้อหา สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลให้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เหมือนกัน ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยซึ่ง ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปทดลอง

4. วิธีดำเนินการทดลอง

4.1 การเตรียมการทดลอง

4.1.1 ผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็กก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ เพื่อสร้างความคุ้นเคย และชี้แจงให้ครูประจำชั้นทราบว่าในระหว่างที่ผู้วิจัยทำ การจัดประสบการณ์ให้เด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เด็กอีกกลุ่มจะทำกิจกรรมอยู่ในความดูแลของ ครูประจำชั้น

4.1.2 จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่ใช้ในการทดลอง ให้เหมาะสม โดยศึกษาภาพประกอบการเล่าเรื่องบนกระดานชั่วคราว วันละ 1 ภาพ

4.2 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบเป็นรายบุคคลโดยใช้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

4.3 การดำเนินการทดลอง

4.3.1 กลุ่มทดลองที่ 1 เด็กได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็น ผู้พูดเกี่ยวกับภาพ การเล่าแต่ละภาพกำหนดให้เด็กช่วยกันเล่า ครั้งละ 3 คน โดยหมุนเวียน กันเล่า เด็กแต่ละคนจะมีโอกาสเล่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 8 ครั้ง

4.3.2 กลุ่มทดลองที่ 2 เด็กได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็น ผู้พูดเกี่ยวกับภาพ เด็กเป็นผู้รับฟังทุกครั้ง

4.4 หลังการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าชุดเกี่ยวกับการทดสอบก่อนการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ โดยใช้ t-test Independent และ t-test Dependent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ ($p < .01$)
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น ($p < .01$)
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น ($p < .01$)

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ ผลการศึกษากฎหมายได้ ดังนี้

1. เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ แสดงว่าการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยให้เด็กเป็นผู้เล่าเรื่อง

ประกอบภาพทำให้ความคิดของเด็กได้รับการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อของ บรูเนอร์
 ที่ว่า ภาษาพูดมีอิทธิพลโดยตรงต่อความคิดของเด็ก (จำนง วิบูลย์ศรี. 2528 : 32 ;
 อ้างอิงมาจาก Steiner. 1974) และผลการวิจัยของ เบล ที่พบว่า การเรียบเรียง
 เรื่องที่เล่าและการจินตนาการ เรื่องราวของเด็กมีความสัมพันธ์กับ ระคมสติปัญญา (Bell.
 1985 : 2752-A) ความสามารถในการแก้ปัญหาอาจเกิดในขณะที่ได้วางแผนร่วมกันเพื่อ
 เตรียมการในการเล่าเรื่องประกอบภาพ เด็กจะได้แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ใน
 การแก้ปัญหาหลายด้านจากเพื่อน มีการถ่ายโยงการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขยายความรู้ให้
 เพื่อน ช่วยเหลือ และร่วมมือกันทำกิจกรรม เกิดความสนุกสนาน และสามารถปรับตัวเข้ากับ
 สิ่งแวดล้อมได้ (เพียงจิก โรจนสุภรัตน์. 2531 : 84 ; อ้างอิงมาจาก Ruth.
 1985 : 50 - 53) นอกจากนี้ กิวอี้ ยังมีความเห็นว่า การจัดประสบการณ์ตรงโดยให้เด็ก
 ได้มีโอกาสฝึกฝนการคิด การแสดงออกอย่างอิสระ อยู่เสมอ ทำให้เด็กสามารถนำความรู้ที่
 ใ้รับจากประสบการณ์และการฝึกฝนมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและส่วนรวมได้ ซึ่ง
 สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เฉลิมพล ทันสกุล ที่พบว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก
 ประมว้ยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (เฉลิมพล ทันสกุล.
 2521 : 72 - 80) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

1.1 การจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ เป็นวิธีที่
 สอดคล้องกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยซึ่งต้องการ ความเป็นอิสระทางความคิด
 เด็กวัยนี้สามารถนำประสบการณ์จริง และจินตนาการมาผสมผสานเพื่อเล่าออกมาเป็นเรื่องราว
 ได้ ขณะที่เล่าเด็กต้องมองภาพและใช้ความคิดในการสังเกต เปรียบเทียบ เชื่อมโยง และ
 แยกแยะสิ่งที่เห็นในภาพแล้วเล่าเป็นเรื่องราว ทำให้เด็กในกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์
 โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความคิดหลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อความสามารถใน
 การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กได้ จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย
 ของ ชันจิตร การบุญ ที่พบว่า การจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องจากภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งที่
 เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดอเนกนัยหรือความคิดหลายทิศทาง ทำให้ความสามารถใน
 การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น (ชันจิตร การบุญ. 2525 : 58)

นอกจากนี้ การจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพยังทำให้เด็กได้พัฒนาความคิดจากการมองภาพที่ผู้วิจัยนำเสนอไว้ตั้งแต่แรก เพราะเด็กคิดว่าตนเองอาจเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ ขณะที่ฟังเพื่อนเล่าเด็กอาจมีความคิดที่สอดคล้องกับความคิดของเพื่อนหรือคิดแตกต่างออกไปก็ได้ การฟังเพื่อนเล่าจึงทำให้เด็กได้รับแนวคิดใหม่ ๆ ความคิดของเด็กจึงเพิ่มขึ้น เพราะสิ่งที่เด็กได้รับจากเพื่อนจะถูกผสมผสานกับจินตนาการและประสบการณ์เดิม และการเล่าเรื่องต่อกันของเด็กคนที่ 2 และเด็กคนที่ 3 ยังช่วยทำให้เด็กที่ฟังเพื่อนเล่าเกิดความคิดคลาดเคาเรื่องว่าน่าจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ทำให้ความคิดของเด็กได้รับการพัฒนาอีกประการหนึ่ง เมื่อเด็กเห็นว่าการเล่าเรื่องประกอบภาพของเพื่อนได้รับการยอมรับจากผู้และเพื่อนคนอื่น ๆ จึงอยากออกมาเป็นผู้เล่าบ้าง ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นความต้องการของเด็กวิธีนี้จึงช่วยกระตุ้นความสนใจ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการแสดงออกทางความคิด ทำให้เกิดการพัฒนาทางอารมณ์ ซึ่ง ชูชีพ อ่อนโลกสูง โค้กกล่าวไว้ว่า ลักษณะทางอารมณ์ แรงจูงใจ ตลอดจนประสบการณ์ที่เด็กได้รับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการแก้ปัญหา (ชูชีพ อ่อนโลกสูง. 2522 : 121 - 123)

1.2 การจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ เป็นวิธีที่เด็กเป็นผู้ฟังครูเล่าเรื่องประกอบภาพจนจบ ทำให้ไม่มีโอกาสได้ใช้ความคิด จินตนาการ อย่างอิสระในการเล่าเรื่อง และไม่ได้รับประสบการณ์ทางความคิดที่หลากหลายจากเพื่อนคนอื่น มีผลให้เด็กได้ใช้ภาษาน้อย การใช้ความคิดของเด็กจึงน้อยตามไปด้วย ซึ่งตรงกับหลักการพัฒนาความคิดของ แครโรล (Carroll) ที่ว่า ความคิดและกระบวนการคิดของอาศัยภาษาเป็นปัจจัยหลัก (จำนง วิบูลย์ศรี. 2528 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Carroll. 1964) หากพิจารณาในแง่บรรยากาศของการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ แม้ว่าผู้วิจัยจะนำเสนอภาพไว้ตั้งแต่แรก เด็กมองภาพแต่จะไม่ใช้ความคิดมากเพราะรู้ว่าครูจะเป็นผู้เล่าให้ฟัง เมื่อฟังครูเล่าเด็กอาจมีความคิดที่สอดคล้องกับความคิดของครูหรือคิดแตกต่างออกไปก็ได้ แต่เด็กไม่มีโอกาสถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมาเป็นเรื่องราว ความคิดของเด็กจึงเกิดขึ้นน้อยกว่า ขณะที่ครูเล่าเรื่องโดยถ่ายทอดความคิดจากการมองภาพนั้น เด็กจะเกิดความคิดตามที่ครูคิด จึงทำให้เด็กได้รับการสนองความต้องการทางอารมณ์จากการฟัง

เรื่องราวน้อยและซาคอิสระเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งการมีอิสระทางความคิด ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กนี้ ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการแก้ปัญหา ดังที่ อารีย์ เพชรบุค โถกกล่าวว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ เฉพาะ โอกาส รวมทั้งความมีอิสระในการตัดสินใจ (อารีย์ เพชรบุค. 2528 : 220) และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ลดาวัลย์ กองช่าง ที่พบว่า การเล่นวัสดุสามมิติแบบขั้นนำ ซึ่งเทียบได้กับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้มีบทบาทมากกว่าเด็ก ทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยกลุ่มนี้น้อยกว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มที่เล่นวัสดุสามมิติแบบอิสระ ซึ่งเทียบได้กับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้มีบทบาทมากกว่าครู (ลดาวัลย์ กองช่าง. 2530 : 55) จึงเป็นเหตุให้ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพพัฒนาไปได้ระดับหนึ่งเท่านั้น

2. เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น แสดงว่าการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องนี้ ทำให้ความคิดของเด็กได้รับการพัฒนา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

การจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพทั้ง 2 วิธี ผู้วิจัยแบ่งแผนการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องออกเป็น ชั้นนำ ชั้นกิจกรรม และชั้นสรุป ในชั้นนำและชั้นสรุปผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น การนำสื่อที่เป็นของจริง ของจำลอง มาสนทนา การเล่นเกมทายปริศนา การร่วมกันสรุปเนื้อหาในเรื่อง ฯลฯ จึงส่งเสริมกระบวนการ คิดที่นำไปสู่การแก้ปัญหาของเด็ก

ส่วนการจัดประสบการณ์ในชั้นกิจกรรมนั้น เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ ผู้วิจัยเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพเองโดยเตรียมเรื่องเล่าก่อนจึงสามารถคิดหาคำพูดที่จะกระตุกให้เด็กนำประสบการณ์ของตนเอง หรือ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาสัมพันธ์กับเรื่องที่เล่า ทำให้เด็กเข้าใจเรื่องราวและสามารถเชื่อมโยงความคิดที่นำไปสู่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ การเล่าเรื่องจนจบโดยใช้น้ำเสียงในการเล่าที่ชัดเจนช่วยทำให้เด็กมีความคิดที่เป็นลำดับขั้นตอน สนใจที่จะฟัง และเกิดความสนุกสนาน ดังคำกล่าวของ พิศเพลิน กลิ่นเกลลา ที่ว่า การฟังเรื่องราวจากคุณ นอกจากให้ความเพลิดเพลินแล้วยังช่วยทำให้เด็กได้ฝึกการใช้ความคิดด้วย (พิศเพลิน กลิ่นเกลลา. 2521 : 1)

ในทำนองเดียวกัน เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่อง ประกอบภาพก็จะได้รับความเพลิดเพลิน พัฒนาความคิด เพราะขณะที่เด็กเล่าหรือฟังเพื่อนเล่า เด็กต้องมองภาพที่เสนอเนื้อหาเหมือนกันกับเด็กที่ฟังคุณเล่า เด็กจะนำจินตนาการและประสบการณ์เดิมของตนเองมาเล่าเป็นเรื่องราว และฟังการเล่าเรื่องต่อกันของเพื่อน ทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงความคิดที่นำไปสู่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้ แต่เด็กกลุ่มนี้จะได้รับอิสรภาพทางความคิดในการเล่าและมีโอกาสขยายความคิดจากการฟังมากกว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่อง ประกอบภาพจึงสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยคุณเป็นผู้เล่าเรื่อง ประกอบภาพ

แสดงว่า การจัดประสบการณ์การเล่าเรื่อง ทำให้เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่อง ประกอบภาพ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยคุณเป็นผู้เล่าเรื่อง ประกอบภาพ เกิดการพัฒนากระบวนการคิดได้ทั้ง 2 วิธี อีกทั้งการเสนอภาพประกอบการเล่าและการฟังยังช่วยทำให้เด็กเกิดทักษะความชำนาญ ทักษะคิด และความคิดที่นำไปสู่การแก้ปัญหา ตามกฎการเรียนรู้ของ บลูม (Bloom) (ฐิติพร อ่อนโคกสูง. 2522 : 67 ; อ้างอิงมาจาก Bloom. 1956 : 7 - 8)

ข้อสังเกต เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า

1. เนื่องจากการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพเป็นกิจกรรมใหม่ซึ่งเด็กยังไม่คุ้นเคย ในสัปดาห์แรกของการทดลองเด็กจึงสับสน ไม่กล้าแสดงออก แต่เมื่อเด็กอาสาสมัคร ออกมาเล่าเรื่องประกอบภาพแล้วได้รับการยอมรับจากผู้วิจัย และเพื่อน ๆ เด็กจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และต้องการ ออกมาเล่าเรื่องประกอบภาพอีก

2. การจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ เป็นการจัดประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยทุกคนชอบมาก ซึ่งสังเกตได้จากความกระตือรือร้น และการแสดงความตั้งใจ เมื่อถึงเวลาที่คนจะไ้มา ร่วมกิจกรรม

3. ระยะแรก ๆ ของการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ เด็กปฐมวัยบางคนยังขาดความสนใจในการรวมกลุ่มกับเพื่อน แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปเด็กเหล่านี้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความสนใจในการฟังเรื่องเล่าจากเพื่อน และต้องการมีส่วนร่วมในการออกมเล่าด้วย

4. เมื่อผู้วิจัยทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหลังการทดลอง จึงพบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาในแบบทดสอบเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ โดยทั้ง 2 กลุ่ม มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น ดังนั้น ผู้จัดการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญในการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่อง และควรส่งเสริมให้มีการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

2. เด็กปฐมวัยยังไม่คุ้นเคยกับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่อง ประกอบภาพ ในระยะแรก ๆ ครูจึงควรให้กำลังใจโดยแสดงการยอมรับการเล่าเรื่องของเด็กทางสีหน้า น้ำเสียง และคำพูด ความสมควร

3. เด็กวัยนี้กำลังมีจินตนาการสูง และชอบนำประสบการณ์จริงกับความคิดฝันมาผสมผสานกัน ภาพที่ประกอบการเล่าเรื่องจึงควรมีทั้ง ภาพเลียนแบบสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน และภาพนิทาน เช่น ภาพนางฟ้า คนไม้พูดได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การศึกษาการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ดำเนินการใน ภาคเรียนที่ 2 และทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เท่านั้น ในการศึกษารั้งต่อไปจึงควรศึกษาเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาใน ภาคเรียนที่ 1 และสังกัดหน่วยงานอื่น

2. การจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดให้เด็ก 3 คน เป็นผู้เล่าเรื่องต่อกัน ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเปรียบเทียบโดยให้เด็ก 3 คน เล่าเรื่องประกอบภาพคนละเรื่อง กับเด็ก 3 คน เล่าเรื่องประกอบภาพต่อกันจนจบ แล้ววัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

3. ผู้วิจัยทำการศึกษาการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ เพื่อวัดเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาการจัดประสบการณ์เล่าเรื่องเพื่อวัดตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ความเชื่อมั่น การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางภาษา พัฒนาการทางสังคม และความสนใจ

4. การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะการจัดประสบการณ์ โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบสื่ออื่น ๆ เช่น ของจริง ของจำลอง การใช้ภาพเคลื่อนไหว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าดวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีเกษรา, 2528.
- กาญจนา เกียรติประวัติก. วิธีสอนทั่วไป และทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- ไกรวุฒิ ฤทธาภรณ์. การเปรียบเทียบความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาที่มีแบบการคิดและสติปัญญาแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530. อักษรสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักราชบัณฑิตยสถาน. การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : เอร่าวัฒนาการพิมพ์, 2523.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. ชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 2 การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2531.
- จักรสิน พิเศษสาทร. ทฤษฎีและนักปรัชญาการศึกษาชาวตะวันตก. กรุงเทพฯ : กวางกมล, 2521.
- จันทิกา ลิ้มปิเจริญ. ความสามารถในการรู้จักค่าและเข้าใจค่าของนักเรียนอนุบาลในจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อักษรสำเนา.
- จำนง วิบูลย์ศรี. อิทธิพลของภาษาต่อการคิดเชิงเหตุผลในเด็กไทย : การวิจัยเชิงทดลอง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. (งานวิจัยลำดับที่ 9)

- จินกนา เนียมเปีย. พัฒนาการทางภาษาคำนจำนวนน้อยค่า และความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อักส์นา.
- เจษฎา ศุภางคเสน. การศึกษาความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักส์นา.
- ฉันทนา ภาคมณฑ. สอนให้เด็กคิด : โมเดลการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักส์นา.
- เฉลิมพล กันสกุล. พัฒนาการทางสติปัญญา และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตการศึกษา 3. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อักส์นา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- ชนจิตร การบุญ. อิทธิพลของการฝึกความสามารถทางการคิดแบบอนกนัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนพร้อมพรรณวิทยา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อักส์นา.
- ฐิติพ อ่อนโคกสูง. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- การาวัดีย์ เกษทอง. "การเรียนรู้ของเด็ก," วิทยาสาร. 23(3) . 15 ; มกราคม 2515.
- นางเยาว์ แซ่งเพ็ญแจ ประภาพันท์ นิลอรุณ และสมศักดิ์ ศรีมาโนชน. วิธีสอนกลุ่มทักษะความพร้อมในการเรียนอ่าน. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร์, 2522.

- นิรมล ชยุตสาหกิจ. "พหุภูมิการเล่นเพื่อพัฒนาการทางสติปัญญา," ศูนย์วิจัยเพื่อการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. 8(3 - 4) ; กรกฎาคม - ธันวาคม 2527.
- บุญเลี้ยง พลวธ. "การเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญห," มิตร ศษ. 10 : 23, 45 ; พฤษภาคม 2511.
- ประสาธ อิศรปริศา. จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ : กราฟิเคอาร์ท, 2523.
- ปิยะนุช ประจักษ์จิตต์. "สิ่งเร้า ความตั้งใจในการรับรู้ และการเรียนรู้ในเด็กวัยก่อนเรียน," จิตวิทยาคลินิก. 14(1) ; มิถุนายน 2526.
- พยอม วงศ์สารศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สารเสริมรู้, 2526.
- พวงทอง ไสยวรรณ. การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. พิษณุโลก : วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม, 2528.
- พัฒนา รัชพงษ์. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับปฐมวัย. เอกสารการบรรยาย ชุดที่ 3 แผนการศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- _____. "อนุบาลศึกษาสอนอะไร สอนอย่างไร," รักลูก. 5(54) ; กรกฎาคม 2530.
- พิศเพลิน กลิ่นเกลลา. นิทานละครหุ่น. ภาควิชาการอนุบาลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนกุสิน, 2521.
- พีระศักดิ์ ไผ่สาลันท์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชั้นสติปัญญาการเรียนรู้ตามทฤษฎีของเปียเจต์กับทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ ชั้นสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525. อักสำเนา.
- เพ็ญจันทร์ สุนทรจารย์. ความสามารถในการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อักสำเนา.
- เพ็ญศิริ ชุกติกุล. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และความสามารถในการแก้ปัญหของเด็กในเมืองและเด็กชนบท จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อักสำเนา.

- เพียงจิต โรจน์สุภรัตน์. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างเด็กปฐมวัยที่
ทำกิจกรรมวาดรูป เป็นกลุ่มกับเป็นรายบุคคล. ปรินิตานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักส์เนา.
- ยุพา วีระไวทยะ. เอกสารการบรรยายวิชา กศ.วท. 541 พัฒนาการทางความสามารถ
และวิธีการเสาะแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.
- ลดาวัลย์ กองช่าง. การศึกษาการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่น
วัสดุสามมิติแบบชิ้นนำและแบบอิสระ. ปรินิตานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักส์เนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2531. อักส์เนา.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. ผลของประสบการณ์การเล่นที่มีต่อการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย.
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- วิเชียร พิมพะใจหงส์. ลักษณะของเนื้อเรื่อง และตัวละครในนิทานสำหรับเด็กที่
เด็กวัยก่อนเรียนชอบ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2528. อักส์เนา.
- วาสิ ปรงสิงห์. การศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่จัดในชั้นอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อักส์เนา.
- วิเชียร อธิโนนุญวัฒน์. "ความสำคัญของภาษา" ประชาศึกษา. 21(9) : 483 - 540 ;
เมษายน 2513.
- วีรพัฒน์ อภิโรจน์. การศึกษาการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และทัศนคติแบบประชาธิปไตยของ
นักเรียนโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดกาฬจนบุรี. ปรินิตานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อักส์เนา.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสร์ นิยมธรรม. พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เจริญทัศน์, 2518.

- สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กในเมืองและชนบทในเรื่องความคิดในชั้นปฏิบัติการด้านนามธรรมและสิ่งกับด้านความน่าจะเป็น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อักสาเนา.
- สมพร อินทกุล. การเปรียบเทียบการตัดสินใจแก้ปัญหของนักเรียนประถมศึกษาที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ ของผู้ผ่านการศึกษาในระดับก่อนการประถมศึกษา กับผู้เข้าเรียนตามเกณฑ์ปกติ ในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530. อักสาเนา.
- สมหมาย วันสอน. "ประชากรศึกษากับกระบวนการแก้ปัญหา," วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 22 : 47 ; เมษายน - พฤษภาคม 2528.
- สวนา พรพัฒน์กุล. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2522.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. ปัญหาเด็กและเยาวชนกับการส่งเสริมอาชีพ หน่วยที่ 1 - 5. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กราฟิการ์ท, 2528.
- สุชาภา สุทธาพันธ์. การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้คำถามหลายระดับ กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อักสาเนา.
- สุรางค์ โคว์ครุฑ. "ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา และความคิดของเปียเจต์," วารสารมนุษยศาสตร์. (1) : 7 - 27 ; ธันวาคม 2513.
- อรชา วราวิทย์. การตัดสินใจแก้ปัญหของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อักสาเนา.
- อารีย์ เพชรกุล. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.

- อารีย์ เศรษฐชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล สภากาชาด.
ปริชญานันท์. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2520. อักสาเนา.
- จุฑัย เพชรช่วย. "การให้นักเรียนสอนกันเอง," มิตรครู. 27(2) : 24 ; มกราคม
2522.
- Baker, T. "What Can We Do to Make Our Children Capable of Thinking for
Themselves?" Science Education. 34 : 153; April, 1960.
- Bell, C.A. "Stories Told by Six and Seven Year Old Boys : Associations with
Intelligence and Creativity," Dissertation Abstracts International.
45(05) : 2752-A; March, 1985.
- Eysenck, H.J., A.W. Wurzburg and M.R. Berne. Encyclopedia of Psychology.
London : Search Press, 1972.
- Hartshorn, E. and J.C. Brantley. "Effect Educational on Classroom Problem
Solving Ability," Journal of Education Research. 1973.
- Hayakawa, S.I. Language in Thought and Action. p.146. New York : Harcourt
Brace Jovanovich, Inc., 1972.
- Hickey, T.T. "The Relation of a Past Experience of Play to Problem Solving
in Sixth Grade Children," Dissertation Abstracts International.
33 : 4997-B. 1972.
- Leonard, E.M., D.V. Derman and L.E. Miles. Foundation of Learning in
Childhood Education. Columbus : Ohio, Charles E. Merrill-Publishing
Co., 1963.
- Meyer, B. and L. Heidgerken. Introduction to Research in Nursing.
Philadephia, J.B. Loppincott, 1962
- Mookerjee, K.K. Some Great Educators of The World. Prabartak Printing and
Halftone Ltd., 1972.
- Morgan, C.T. "Thinking and Problem Solving," A Brief Introduction to
Psychology. p.154. 2nd ed., New Delhi : Tata McGraw-Hill Book
Co., 1978.
- Piaget, J. and B. Inhelder. The Psychology of the Child. New York :
Weaver, Helen, Basic Books, 1969.
- Rainwater, J.M. "Effects of Set on Problem Solving in Subjects of Varying
Levels of Assessed Creativity," Dissertation Abstract. 25 : 6753;
June, 1965.

Sylva, K., J.S. Bruner and P.Genova. The Relationship Between Play and Problem Solving in Children Three to Five Years. In J.S. Bruner, A. Jolly, & K. Sylva (Eds), Play Its Role in Development and Evolution. Harmondsworth, Middlesex : Penguin, 1976.

Woolfalk, A.E. and L.M. Nicolich. Educational Psychology for Teachers. New Jersey : Prentice-Hall , Inc., 1980.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

คู่มือคำเนิการทดสอบ

คำช้แจง

ลักษณะทั่วไปของแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดการแก้ปัญาเฉพาะหน้านี้ เป็นแบบทดสอบที่ใช้คำถามปร ะกอบภาพ จำนวน 21 ข้อ แบ่งออกเป็นสถานการณ์ปัญา 3 ประเภท ได้แก่

1. ปัญาของตนเองที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น หมายถึง ปัญาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตัวเค็กเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ซึ่งจำเป็นค้องหาทางแก้ไขทันที
2. ปัญาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น หมายถึง ปัญาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตัวเค็กเอง และ/หรือผู้อื่น ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับค้อกันโดยตรง
3. ปัญาของผู้อื่น หมายถึง ปัญาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของผู้อื่น ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวเค็กเลย แต่เค็กเห็นเหตุการณ์ หรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นค้อจึงช่วยแก้ปัญา

เวลาที่ใช้ในการทดสอบ

ผู้วิจัยกำหนดเวลาในการ คอบคำถามปร ะกอบภาพของ เค็กปฐมวัย ข้อละไม่เกิน 1 นาที

วิธีคำเนิการทดสอบ

1. ผู้คำเนิการทดสอบต้องศึกษาแบบทดสอบวัดการแก้ปัญาเฉพาะหน้า และคู่มือคำเนิการทดสอบให้เข้าใจกร ะบวนการทั้งหมดก่อน แล้วจึงตั้งคำถามปร ะกอบภาพที่หั้งชัดเจน และเป็นธรรมชาติ เพื่อให้เค็กสนใจที่จะคอบคำถาม
2. สร้างความคุ้นเคยกับเค็กในกลุ่มตัวอย่างหั้ง 2 กลุ่ม โดยการชวนเค็กสนทนา
3. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่จะใช้ทดสอบให้เหมาะสม

4. ดำเนินการทดสอบเก็บแต่ละกลุ่มตามวัน และเวลา ในตาราง 1 และ ตาราง 3 ตามลำดับ

5. ผู้ดำเนินการทดสอบจะใช้วิธีทดสอบโดยให้เกิดคุณภาพที่สะอาดและใช้คำถาม ดังนี้

ผู้ดำเนินการทดสอบ : หนูถูกพิษนี้ ถ้าไฟฟ้าเกิดคัมในขณะที่หนูกำลัง
แปรงฟันก่อนเข้านอน หนูจะทำอย่างไร

เด็ก : .....

ถ้าภายใน 30 วินาที เด็กฟังคำถามแล้วแต่ยังไม่ตอบ ผู้ดำเนินการสอบจะถามอีก 1 ครั้ง โดยให้เวลาในแต่ละข้อไม่เกิน 1 นาที

การตรวจให้คะแนน กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

3	คะแนน	แทน	การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมที่สุด
2	คะแนน	แทน	การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
1	คะแนน	แทน	การแก้ปัญหาได้แต่ไม่เหมาะสม
0	คะแนน	แทน	การแก้ปัญหาไม่ได้

ตารางบันทึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ชื่อ-สกุล .....อายุ .....เพศ.....

คำถาม	คำตอบ	คะแนน				หมายเหตุ
		3	2	1	0	

คำถามที่เป็นสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้า

1. ถ้าหนูทำเงินหาย หนูจะทำอย่างไร ✓
2. ถ้าหนูอยากกลับบ้านแต่ไม่มีใครมารับ หนูจะทำอย่างไร ✓
3. ถ้าหนูจะข้ามถนนแต่มีรถวิ่งไปวิ่งมา หนูจะทำอย่างไร ✓
4. ถ้าหนูพบขนมที่ยังไม่มีคนกินหล่นอยู่และหนูกำลังหิว หนูจะทำอย่างไร ✓
5. ถ้าหนูอยากได้ตุ๊กตาสักตัวแต่หนูไม่มีเงินซื้อ หนูจะทำอย่างไร ✓
6. ถ้าหนูปวดปัสสาวะแต่ห้องน้ำไม่ว่าง หนูจะทำอย่างไร ✓
7. ถ้าไฟฟ้า เกิดดับในขณะที่หนูกำลังแปร่งพื้นก่อนเข้านอน หนูจะทำอย่างไร ✓
8. ถ้าลูกบอลที่หนูกำลังเล่นกับเพื่อนกลิ้งออกไปนอกรั้วโรงเรียน หนูจะทำอย่างไร ✓
9. ถ้าหนูกำลังเล่นชิงช้าที่สวยงามสนุกสนาน มีเพื่อนคนหนึ่งมาขอเล่นบ้าง หนูจะ
ทำอย่างไร ✓
10. ถ้าหนูเข้าไปในห้างสรรพสินค้า... กับคุณแม่ มีของหนูปลิวตกไกลแล้วตกลงมา
แตก หนูจะทำอย่างไร ✗
11. ถ้าหนูกำลังอยากไปเที่ยววัดกิน หอศีมีนคนแปลกหน้ามาชวน หนูจะทำอย่างไร ✓
12. ถ้าหนูอยากหิ้งนิทานมากแต่วันนี้คุณครูไม่เล่าให้ฟัง หนูจะทำอย่างไร ✓
13. ถ้าหนูเล่นของเล่นกับเพื่อนในห้องเรียน พอเลิกเล่นไม่มีใครช่วยเก็บ หนูจะทำ
อย่างไร ✓
14. ถ้าหนูกลับมาถึงบ้านแล้วพบว่ามือนิ้วของคุณครูหักมาด้วย หนูจะทำอย่างไร ✓
15. ถ้าหนูเตือนน้องแล้วว่าไม่ควรออกไปเล่นน้ำฝนขณะที่ฝนกำลังตก แต่น้องไม่เชื่อ
หนูจะทำอย่างไร ✓
16. ถ้าเพื่อนของหนูนำแว่นสายตาของคุณยายมาเล่น หนูจะทำอย่างไร ✓
17. ถ้าคุณยายของหนูป่วยแต่ไม่มีใครอยู่ที่บ้านเลย หนูจะทำอย่างไร ✓
18. ถ้าหนูเห็นแมวมาจก ๆ จ้อง ๆ อยู่ที่กรงนกรของหนูพ่อ หนูจะทำอย่างไร ✓
19. ถ้าไม่มีใครขอมให้น้องของหนูเล่นด้วย หนูจะทำอย่างไร ✓
20. ถ้าหนูรู้ว่าพี่ชายของหนูโกหกคุณแม่ว่าแปร่งพื้นแล้ว หนูจะทำอย่างไร ✓
21. ถ้าเพื่อนของหนูเป็นขี้ขี้ไปบนต้นไม้แล้วลงมาไม่ได้ หนูจะทำอย่างไร ✓

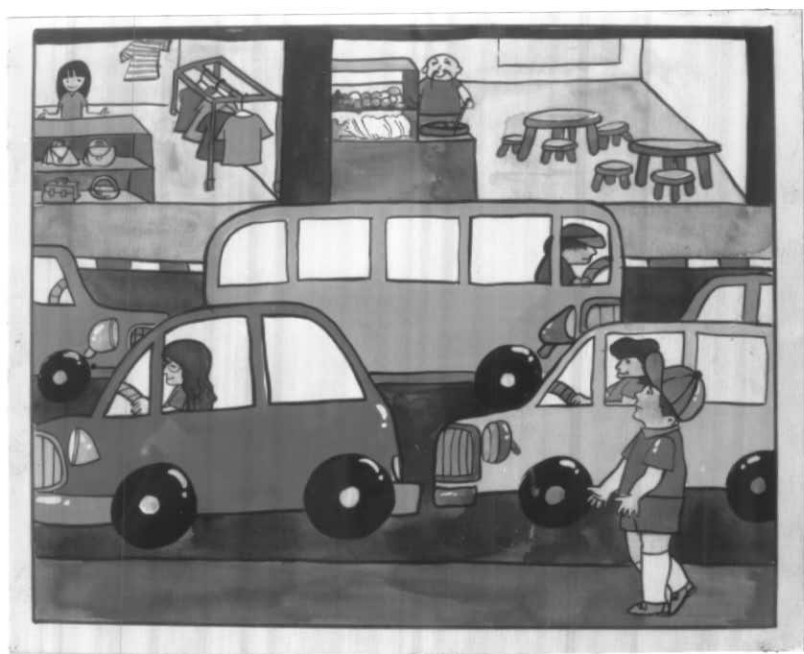
ตัวอย่างเกณฑ์ในการให้คะแนน

คำถาม	คะแนน			
	3	2	1	
ถ้าไฟฟ้าเกิดกับในขณะที่หมูกำลังแปร่งพันก่อนเขานอน หนูจะทำอย่างไร	3 - แปร่งพันเสร็จแล้วเขานอน - บอกคุณพ่อให้ขอม - บวนปาก - ออกจากห้องน้ำ - บอกคุณแม่ - ใจคุณพ่อรีบยกชามาชอม - รีบแปร่งพัน	2 - แปร่งพันต่อ - อ่างหนาแปร่งพัน - รอให้ไฟติดก่อนค่อยแปร่ง - ไปหาคุณแม่ - เอาเทียนมาจุด - ไปแปร่งที่อื่น - ทัพน้ำออกไปแปร่งข้างนอก	1 - ออกไปนอน - แปร่งพันให้เสร็จแล้วก็เอาเทียนมาวางไว้ - หนูจะไปซื้อไฟมาเปลี่ยน	0 - รอให้ - ไม่รู้ - ไม่ตอบ

คำถาม	คะแนน			0
	3	2	1	
ถ้าหนู เพื่อนของแล้ว ว่าไม่ควรออกไปเล่นน้ำ ขณะที่ฝนกำลังตก แต่อนองไม่เชื่อ หนูจะ ทำอย่างไร	- บอกคุณแม่ - gangs ไปกับของ เขา มา - เอาของ เขามา - ออกไปแล้วจุ่มของ เขาบ้าน - บอกคุณพ่อ - ท้องทานองกลับให้ไก่ - ให้คุณแม่มาร่วมของ	- ทารมไปหนอง - ให้แม่มาตี - บอกนองว่าที่จะซื้อ ของเล่นให้ ถานอง เขามา	- หนูก็เดินกวาง - ออกไปตี - ปล่อยให้หนอง ไม่สบาย แล้วทอนโท จะรู้สึก	- ไม่มี - ไม่ทอม

คำถาม	คะแนน			0
	3	2	1	
ถ้าคุณขายของหมู่บ้านแต่ไม่มีใครอยู่ที่บ้านเลย คุณจะทำอย่างไร	- โทรศัทหาคู่คุณพ่อ - โทรศัทหาคู่คุณแม่ - โทรศัทหาคู่คุณหมอ - ไปหาคู่ผม - หาไปหาหมอ - ขอให้คุณแม่มาหาคู่คุณขาย	- ปรึกษาคุณขาย - จะเผาคู่คุณขาย - เผาบ้าน - รอให้คุณพ่อคุณแม่กลับมาก่อน - เอนำน้ำกั๋ยยามาให้ - คุณขาย - เอนำคู่มาคู่ให้ - พุคโรงเวียนแล้ว - มาเผ่า - ช่วยพยุงขึ้นมามี - ปรึกษาทานยา	- ออกไปซื้อยา - เอาเงินไปซื้อยาให้ - คุณขาย - ทำยาให้คุณขาย - ปรึกษาทาน - ทำยาเอง	- ไม่มี - ไม่ตอบ

ตัวอย่างภาพที่ใจปร ะกอบคำถามในแบบทดสอบ
ฉบับสมบูรณ์ เก็บไว้ที่ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
แผนกการศึกษาปฐมวัย

ภาคผนวก ข

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ตัวอย่างแผนการ จักประสมการณ
หน่วยฝึกสศสะอาด

แนวคิด

ฝึกเป็นทั้งพืชและอาหารที่มีประโยชน์ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน
2. เพื่อฝึกให้รู้จักใช้ความคึกคึกอิสระ
3. เพื่อฝึกทักษะด้านการสังเกต และจำแนกผักที่มีรูปร่างแตกต่างกัน
4. เพื่อให้รู้จักชื่อ ลักษณะ และคุณประโยชน์ของผักที่รับประทาน
5. เพื่อให้รู้จักทำความสะอาดผักก่อนนำไปรับประทาน

แผนการ จักปร ะสมการณ ์ แผนที่ 1
หน่วยฝึกศกสะอาค

กิจกรรมในวงกลม

จุดประสงค์

บอกชื่อและลักษณะของผักที่ใช้ใบเป็นอาหาร ได้

เนื้อหา

1. ผักที่ใช้ใบเป็นอาหาร ได้แก่ ผักตำลึง ผักกาด ผักคะน้า ผักชี ผักกระถิน

ชะอม ฯลฯ

2. ลักษณะของผักที่ใช้ใบเป็นอาหาร

การดำเนินกิจกรรม

การจักปร ะสมการณ ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องปร ะกอบภาพ	การจักปร ะสมการณ ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องปร ะกอบภาพ
1. ครูนำผักที่ใช้ใบเป็นอาหาร ได้แก่ ผักตำลึง ผักกาด ผักคะน้า ผักชี ฯลฯ มาให้เด็กดู ให้เด็กช่วยกันบอกว่ามีผักอะไรบ้าง แล้วจึงสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของผัก 2. ให้เด็ก จำนวน 3 คน อาสาสมัครออกมาเป็นผู้เล่าเรื่องปร ะกอบภาพเหตุการณ์ในบริเวณสวนผัก โดยปรึกษาและตกลงกันเองว่าใครจะเป็นผู้เล่าก่อน-หลัง และเล่าอย่างไร	1. ครูนำผักที่ใช้ใบเป็นอาหาร ได้แก่ ผักตำลึง ผักกาด ผักคะน้า ผักชี ฯลฯ มาให้เด็กดู ให้เด็กเรียกชื่อผักเหล่านั้นตามครู แล้วจึงสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของผัก 2. ครูเล่าเรื่องปร ะกอบภาพเหตุการณ์ในบริเวณสวนผัก

การจัดประสบการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจัดประสบการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
3. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเรื่อง ที่ได้ฟัง โดยครูเพิ่มเติมส่วนที่ยังขาดให้สมบูรณ์ 4. ครูและเด็กร่วมกันร้องและทำท่าทาง ประกอบเพลงผักจำ	3. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจาก เรื่องที่ได้ฟัง 4. ครูและเด็กร่วมกันร้องและทำท่าทาง ประกอบเพลงผักจำ

สื่อการเรียนรู้

1. ผักที่ใช้ใบเป็นอาหาร ไก่แก่ ผักตำลึง ผักกาด ผักคะน้า ผักชี
2. ภาพเหตุการณ์ในบริเวณสวนผัก
3. เพลงผักจำ

การประเมินผล

สังเกตการตั้งใจฟังและการร่วมกิจกรรมของเด็ก

ภาคผนวก

เพลงผักจำ

ข้อสี่จะ ผักสดสะอาด
 นั้นคะน้า ถั่วผักยาว

(คุณหญิงเบญจา แสงมลิ)
 นั้นผักกาด นั้นแตงกวา
 มะเขือขาว กะหล่ำปลี

แผนการจัดประสบการณ์ หน่วยที่ 2
หน่วยผักสดสะอาด

กิจกรรมในวงกลม

จุดประสงค์

บอกชื่อและลักษณะของผักที่ใช้คอกเป็นอาหารได้

เนื้อหา

1. ผักที่ใช้คอกเป็นอาหาร ได้แก่ กะหล่ำคอก คอกสะเคา คอกหอม ฯลฯ
2. ลักษณะของผักที่ใช้คอกเป็นอาหาร

การดำเนินกิจกรรม

การจัดประสบการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจัดประสบการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
1. ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลงที่เคยร้องมาแล้วประกอบหุ่นมือ เจ้าหญิงผัก 2. ครูนำผักที่ใช้คอกเป็นอาหาร ได้แก่ กะหล่ำคอก คอกสะเคา คอกหอม ฯลฯ มาให้เด็กดู ให้เด็กช่วยกันบอกว่ามีผักอะไรบ้าง แล้วจึงสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของผัก	1. ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลงที่เคยร้องมาแล้วประกอบหุ่นมือ เจ้าหญิงผัก 2. ครูนำผักที่ใช้คอกเป็นอาหาร ได้แก่ กะหล่ำคอก คอกสะเคา คอกหอม ฯลฯ มาให้เด็กดู ให้เด็กเรียกชื่อผักเหล่านี้ตามครู แล้วจึงสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของผัก

การจัดประสบการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจัดประสบการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
3. ให้เด็กจำนวน 3 คน อาสาสมัครออกมาเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพผักที่ใช้คอกเป็นอาหาร โดยปรึกษาและตกลงกันเองว่า ใครจะเป็นผู้เล่าก่อน-หลัง และเล่าอย่างไร 4. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเรื่องที่ไต่หัง โดยครูเพิ่มเติมส่วนที่ยังขาดให้สมบูรณ์ 5. ครูและเด็กร่วมกันพูดคำคล้องจองผัก	3. ครูเล่าเรื่องประกอบภาพผักที่ใช้คอกเป็นอาหาร 4. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเรื่องที่ไต่หัง 5. ครูและเด็กร่วมกันพูดคำคล้องจองผัก

สื่อการเรียนรู้

1. เพลงที่เคยร้องมาแล้ว คือ เพลงผักจำ
2. ผักที่ใช้คอกเป็นอาหาร ได้แก่ กะหล่ำคอก กอกสะแก กอกหอม ฯลฯ
3. ภาพผักที่ใช้คอกเป็นอาหาร
4. คำคล้องจองผัก

การประเมินผล

สังเกตการตั้งใจฟังและการร่วมกิจกรรมของเด็ก

ภาคผนวก

คำคล้องจองผัก

(สุจิตรา ชาวสำออง)

ผัก ผัก ผัก หุบกินผัก ร่างกายแข็งแรง
 โรคภัยไม่มาแทรกแซง ร่างกายแข็งแรง เพราะกินผักทุกวัน

แผนการจัดประสบการณ์ แผนที่ 3

หน่วยยักสกลสะอาก

กิจกรรมในวงกลมจุดประสงค์

บอกชื่อและลักษณะของยักที่ไ้ผลเป็นอาหาร ได้

เนื้อหา

1. ยักที่ไ้ผลเป็นอาหาร ได้แก่ แดงกวา มะเขือเทศ พริก พักเขียว พักทอง
บวบ ฯลฯ
2. ลักษณะของยักที่ไ้ผลเป็นอาหาร

การดำเนินกิจกรรม

การจัดประสบการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจัดประสบการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
1. ครูและเด็กเล่นปริศนาคำทาย "อะไร เอ๋ย เล็ก ๆ ห่มผ้าขาว สาว ๆ ห่มผ้าเขียว แก่ ๆ ห่มผ้าแดง มีรสเค็ม" 2. ครูนำยักที่ไ้ผลเป็นอาหาร ได้แก่ แดงกวา มะเขือเทศ พริก พักเขียว พักทอง บวบ ฯลฯ มาให้เด็กดู ให้เด็กช่วยกันบอกว่ามี ยักอะไรบ้าง แล้วจึงสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของ ยัก	1. ครูและเด็กเล่นปริศนาคำทาย "อะไรเอ๋ย เล็ก ๆ ห่มผ้าขาว สาว ๆ ห่ม ผ้าเขียว แก่ ๆ ห่มผ้าแดง มีรสเค็ม" 2. ครูนำยักที่ไ้ผลเป็นอาหาร ได้แก่ แดงกวา มะเขือเทศ พริก พักเขียว พักทอง บวบ ฯลฯ มาให้เด็กดู ให้เด็กช่วยกันบอกว่า มียักอะไรบ้าง แล้วจึงสนทนาเกี่ยวกับลักษณะ ของยัก

การจัดประสบการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจัดประสบการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
3. ให้เด็ก จำนวน 3 คน อาสาสมัคร ออกมาเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ เด็กน้อยเห็น ผลพิททองในตลาด โดยปรึกษาและตกลงกันเอง ว่าใครจะเป็นผู้เล่าก่อน-หลัง และเล่าอย่างไร 4. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเรื่อง ที่ไค้ฟัง โดยครูเพิ่มเติมส่วนที่ยังขาดให้สมบูรณ์ 5. ครูและเด็กร่วมกันร้องและทำท่าทาง ประกอบเพลงมะเขือเปราะ	3. ครูเล่าเรื่องประกอบภาพเด็กน้อย เห็นผลพิททองในตลาด 4. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจาก เรื่องที่ไค้ฟัง 5. ครูและเด็กร่วมกันร้องและทำท่าทาง ประกอบเพลงมะเขือเปราะ

สื่อการเรียน

1. ปรินาคำทาย .
2. ยักที่ไค้ขลเป็นอาหาร ไค้แก่ แกงกวา มะเขือเทศ ทริก พักเขียว พักทอง

บวบ าลา

3. ภาพเด็กน้อยเห็นผลพิททองในตลาด
4. เพลงมะเขือเปราะ

การประเมินผล

สังเกตการตั้งใจฟังและการร่วมกิจกรรมของเด็ก

ภาคผนวก

เพลงมะเขือเปราะ

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

มะเขือเปราะ มะเขือเปราะ ปลุกมะเขือทรงไหนให้ไค้ลงงาม
ปลุกทรง^{สี่}กิน^{น้}ย^{ี่}ก็ ปลุกทรง^{สี่}น้^{ี่}แหละเหมาะ

แผนการจักษุประสมการณ์ แผนที่ 4
หน่วยนักศึกษะอาด

กิจกรรมในวงกลม

จุดประสงค์

บอกประโยชน์ของการรับประทานผักได้

เนื้อหา

ประโยชน์ของผัก คือ ทำให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

การดำเนินกิจกรรม

การจักษุประสมการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจักษุประสมการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
1. ครูหาเด็ก ๆ มาที่สนามของโรงเรียน แล้วให้เด็กช่วยกันสังเกตว่า บริเวณใดควรใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัว 2. ให้เด็ก จำนวน 3 คน อาสาสมัครออกมา เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพผักต่าง ๆ โดยปรึกษา และตกลงกันเองว่า ใครจะเป็นผู้เล่าก่อน-หลัง และเล่าอย่างไร 3. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเรื่องที่ ไต่หัง โดยครูเพิ่มเติมส่วนที่ยังขาดให้สมบูรณ์	1. ครูหาเด็ก ๆ มาที่สนามของ โรงเรียนแล้วชี้ให้เด็กดูบริเวณที่ควรใช้ ในการปลูกพืชผักสวนครัว 2. ครูเล่าเรื่องประกอบภาพผัก ต่าง ๆ 3. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหา จากเรื่องที่ไต่หัง

การจัดประสบการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจัดประสบการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
4. ครูและเด็กร่วมกันร้องและทำท่าทาง ประกอบเพลงรำวงนั้ก	4. ครูและเด็กร่วมกันร้องและทำท่าทาง ประกอบเพลงรำวงนั้ก

สื่อการเรียน

1. ภาพนั้กต่าง ๆ
2. เพลงรำวงนั้ก

การประเมินผล

สังเกตการตั้งใจฟังและการร่วมกิจกรรมของเด็ก

ภาคผนวก

เพลงรำวงนั้ก

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

(สร้อย) รำเอ่ยรำวง ขอเชิญเฒ่าเฒ่ามารำวงนั้ก นั้กนี้มีคุณค่ายิ่งนั้ก (ซ้ำ)
 ขอเชิญนั้กถูกหลักอนามัย (ซ้ำ) พักแ่่ง แ่่งกวาง ยั้บแ่่น เห็นวามเห็นแ่่ง
 กับหัวปลีรูปหล่อ มะรุ่ม ถั่วพลู่ ร้องฮ้อ ยอดแคหัวร้อ เราเป็นอาหารที่ดี (สร้อย)
 พริก มะเขือ ชะอม คำลิ่ง มะระ คัดถึงมะเขือเทศกรู้งกรู้ง นั้กชั้ นั้กกระเดก
 งามจริง (ซ้ำ) ถั่วอกยั้บเิ่ง หอมไปรักมะละกอ (สร้อย)

แผนการจัดประสบการณ์ แผนที่ 5
หน่วยฝึกศกสะอาท

กิจกรรมในวงกลม

จุดประสงค์

1. บอกอันตรายของผักที่มีการฉีกยาฆ่าแมลงได้
2. บอกวิธีทำความสะอาดผักได้

เนื้อหา

1. อันตรายจากผักที่มีการฉีกยาฆ่าแมลง และ/หรือผักที่มีไข่ไล่เห็บ ไช้พยาธิ
คิดคามยอดผัก หรือโคนก้านใบ
2. ทำความสะอาดผักทุกครั้งก่อนรับประทาน เช่น แช่ล้างที่มีดม หรือล้างน้ำ
หลาย ๆ ครั้ง

การดำเนินกิจกรรม

การจัดประสบการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจัดประสบการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
1. ครูให้เด็กสังเกตและชิม"ผักผักรวม"แล้ว จึงร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผักที่นำมา ปรุงเป็นอาหาร 2. ครูนำ ผักกาดขาว บวบ และกะหล่ำปลี ที่ยังไม่ได้ล้างมาให้เด็กดู ก่อนที่จะนำผักเหล่านี้ ลงล้างในกะละมัง แล้วให้เด็กร่วมกันแสดง ความคิดเห็น เปรียบเทียบ	1. ครูให้เด็กสังเกตและชิม"ผักผักรวม" แล้วจึงสนทนาเกี่ยวกับผักที่นำมาปรุงเป็น อาหาร 2. ครูนำ ผักกาดขาว บวบ และ กะหล่ำปลี ที่ยังไม่ได้อ้างมาให้เด็กดู ก่อนที่ จะนำผักเหล่านี้ลงล้างในกะละมัง แล้วจึง เปรียบเทียบให้เด็กเห็นความแตกต่าง ระหว่างผักที่ยังไม่ได้ล้างกับผักที่ล้างแล้ว

การจัดประสบการณ์โดยเด็ก เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ	การจัดประสบการณ์โดยครู เป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ
3. ให้เด็ก จำนวน 3 คน อาสาสมัครออกมาเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพชาวสวนผักกับยาฆ่าแมลง โดยปรึกษาและตกลงกันเองว่า ใครจะเป็นผู้เล่าก่อน-หลัง และเล่าอย่างไร 4. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเรื่องที่ไต่หัง โดยครูเพิ่มเติมส่วนที่ยังขาดให้สมบูรณ์ 5. ครูและเด็กร่วมกันร้องและทำท่าทางประกอบเพลงปลูกผักสวนครัว	3. ครูเล่าเรื่องประกอบภาพชาวสวนผักกับยาฆ่าแมลง 4. ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเรื่องที่ไต่หัง 5. ครูและเด็กร่วมกันร้องและทำท่าทางประกอบเพลงปลูกผักสวนครัว

สื่อการเรียน

1. อาหาร คือ ผักผักรวม
2. ผักชนิดต่าง ๆ ได้แก่ ผักกาดขาว บวบ พริก และกะหล่ำดอก
3. กะละมังใส่น้ำสำหรับล้างผัก
4. ภาพชาวสวนผักกับยาฆ่าแมลง
5. เพลงปลูกผักสวนครัว

การประเมินผล

สังเกตการ ตั้งใจฟังและการ ร่วมกิจกรรมของเด็ก

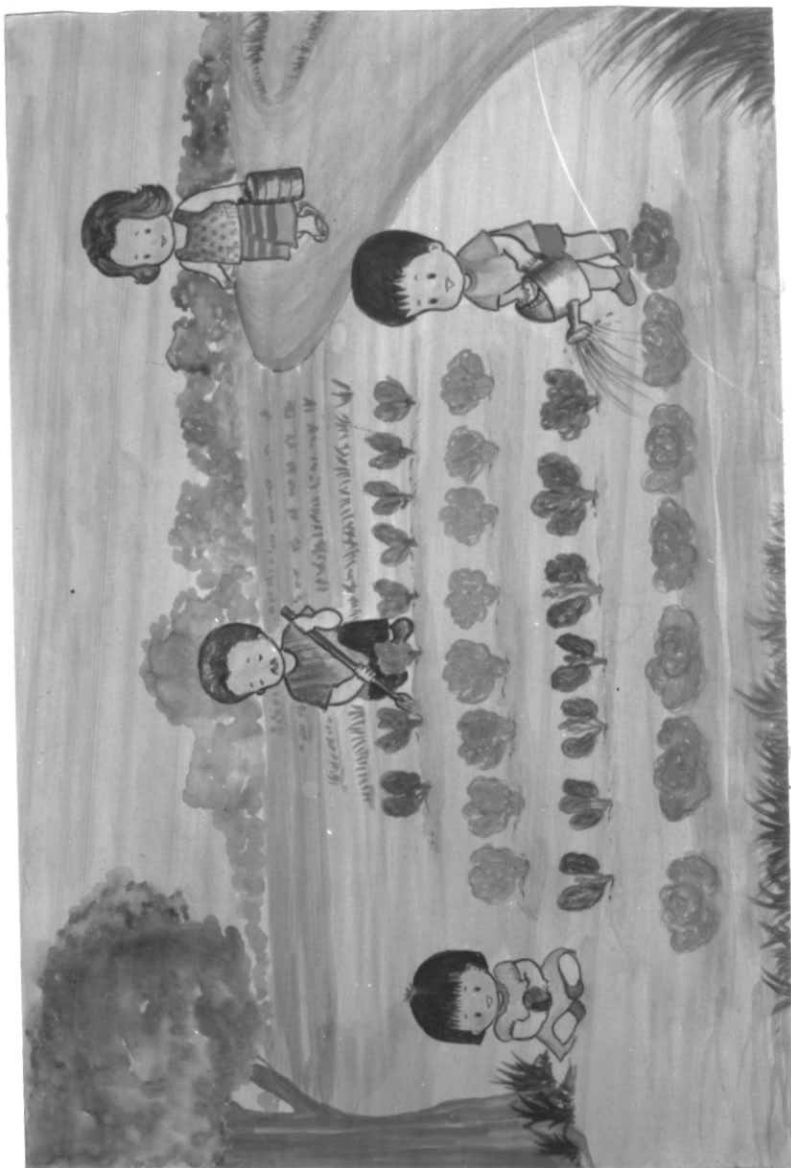
ภาคผนวก

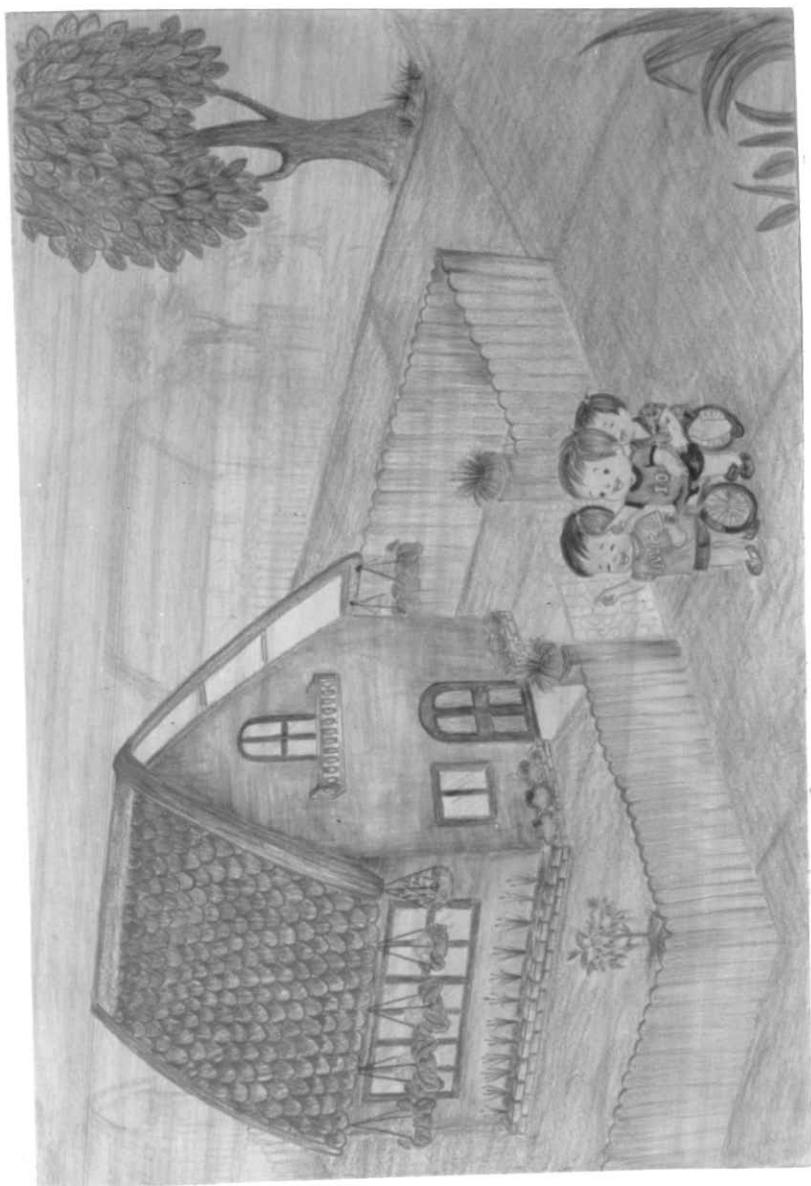
เพลงปลุกยักสวนครัว

ช่วยกันปลุกยักสวนครัว
 ยักกะน้ำและยักกาชขาว
 โหระพา กระเพรา

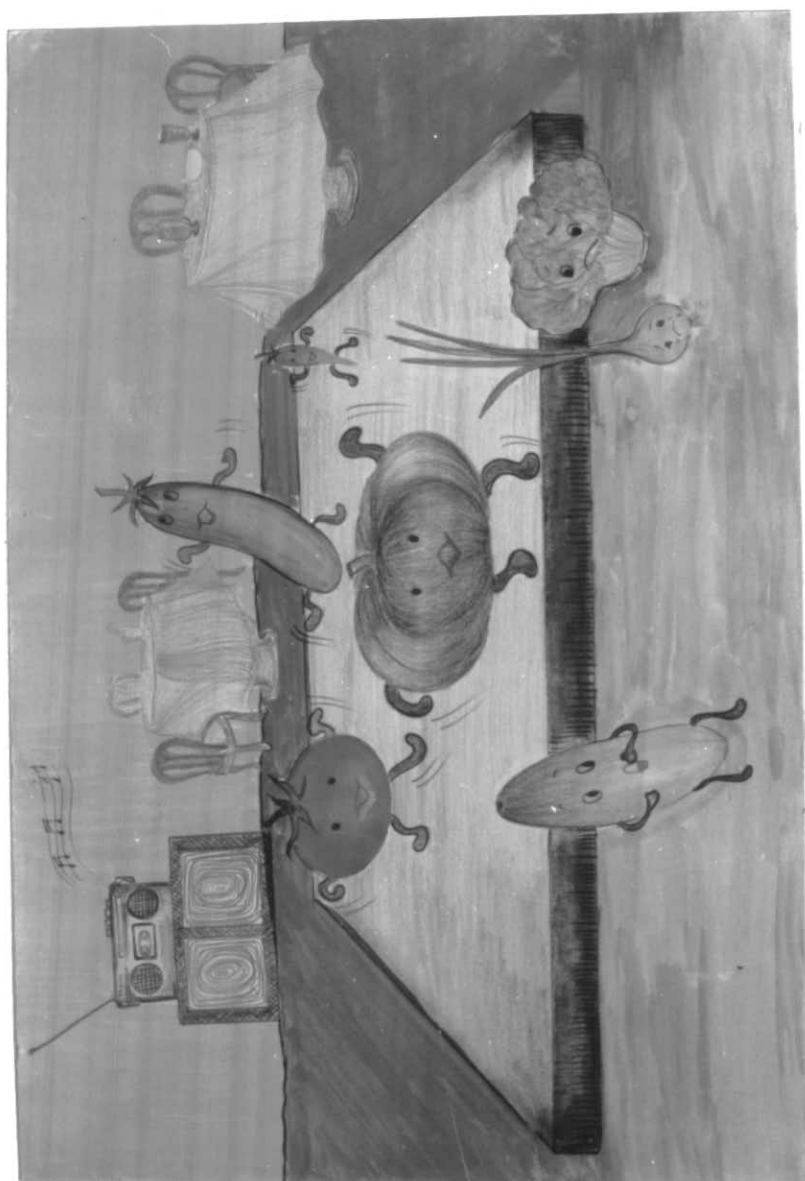
(ไว้ทราบนามผู้แต่ง)
 ทรวนกินให้หัวปลุกถั่วฝักยาว
 ชำ ตะไคร้ มะกรูด มะนาว
 น้ำเต้า ฟักทอง

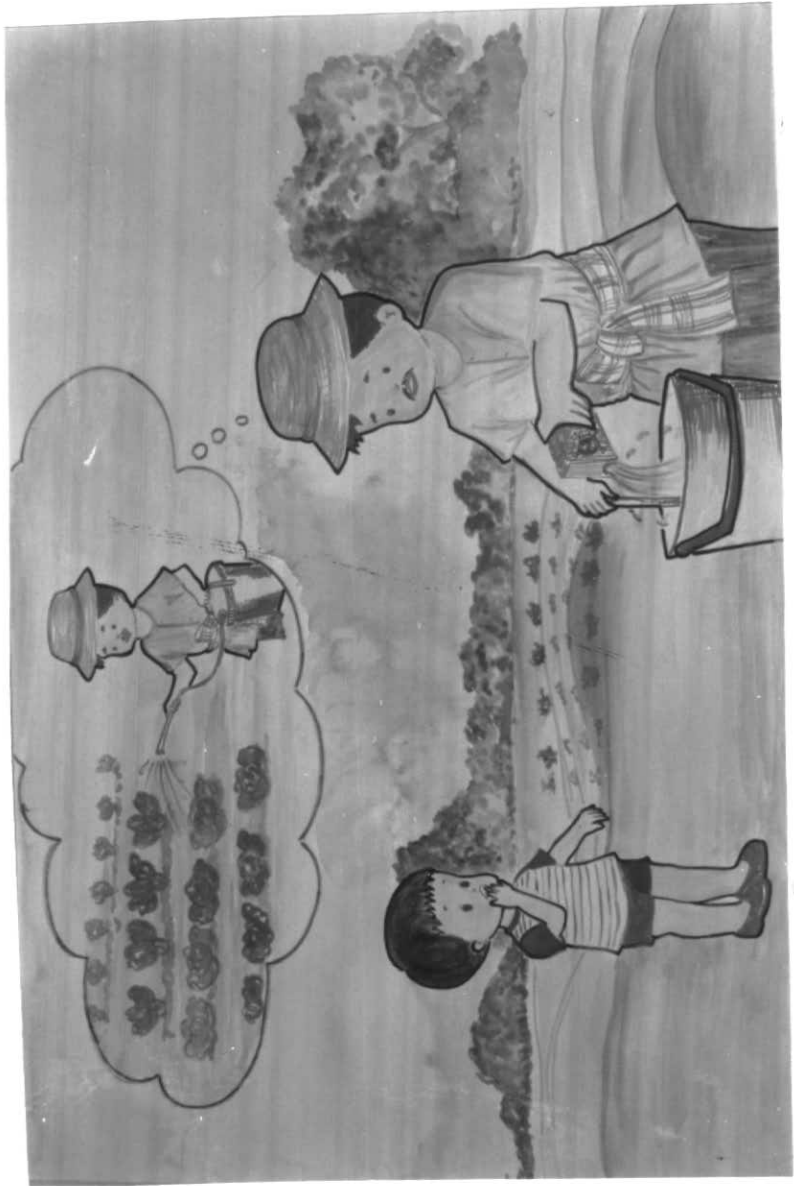
ตัวอย่างภาพประกอบการเล่าเรื่อง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุจิตรา ชีอสนุต ชาวสาอาง

เกิดวันที่ 25 เดือน ธันวาคม พุทธศักราช 2503

สถานที่เกิด อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 77/507 ซอยสังสิทธิ์นิเวศน์ ถนนเอกชัย แขวงบางบอน
เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522

ป.กศ. จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2526

กศ.บ. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2533

กศ.ม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

บทคัดย่อ
ของ
สุจิตรา ชาวสำอาง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตร ปรินซิพการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
กุมภาพันธ์ 2533

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ เด็กปฐมวัย จำนวน 30 คน ซึ่งมีทั้งชายและหญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 15 คน โดยให้กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที รวม 40 วัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบทดสอบวัดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าภาพประกอบการเล่าเรื่อง และแผนการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่อง ซึ่งแบ่งออกเป็นแผนการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ และแผนการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ

ผลการวิจัย พบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ ($p < .01$)
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น ($p < .01$)
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงขึ้น ($p < .01$)

IMMEDIATE PROBLEM SOLVING ABILITY OF PRESCHOOL CHILDREN EXPERIENCED
CHILDREN'S AND TEACHER'S PICTURE NARRATION

AN ABSTRACT

BY

SUCHITRA KHAOSAMANG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

February 1990

The purpose of this study was to compare the immediate problem solving ability of the preschool children who experienced children's and teacher's picture narrations.

The sample were 30 preschool children both boys and girls, aged 5 - 6 years old. They were in the third-year kindergarten, Academic Year 1989 in Wat Thatthong Kindergarten School, Bangkok Metropolis. The sample were divided into two the experimental groups of 15 students in each. Group I was assigned to experience the children's picture narration, and group II the teacher's picture narration. The period for the experiment was eight weeks, for 5 days a week and 20 minutes a day, totalling forty days.

The instruments used for this study were the immediate problem solving test, pictures for narrations, and the lesson plans for the children's and the teacher's narrations.

The research findings were as follows :

1. The preschool children experiencing the children's picture narration had the immediate problem solving ability at the higher level than the preschool children experiencing the teacher's picture narration ($p < .01$).

2. The preschool children experiencing the children's picture narration had an increase in the immediate problem solving ability ($p < .01$).

3. The preschool children experiencing the teacher's picture narration had an increase in the immediate problem solving ability ($p < .01$).